

Statom tiltus!

Iš geležinkelių kuopos gyvenimo

Politikos apžvalga

NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJOS DARBAI

Šiomis dienomis po ilgesnės pertraukos buvo vėl sušauktas nusiginklavimo konferencijos biuras. Balandžio gale bus dar vienas biuro posėdis ir po to bus gegužės mėn. sušaukta visuotinoji komisija. Konferencijos pirmininkas Hendersonas pareiškė, kad nereikia nustoti vilties susitarti. Nepaisant didelių sunkumų, būtų galima pasirašyti nusiginklavimo konvencija, žinoma, jei pavyktų susitarti ir su vokiečiais.

NUSIGINKLAVIMO KONVENCIJOS PASIRAŠYMO REIKALAS

Šiomis dienomis į Paryžių atvyko nusiginklavimo konferencijos pirmininkas Hendersonas, kuris ilgai tarėsi su prancūzų užsienių reikalų ministru Barthou. Po pasitarimo tiek Hendersonas, tiek Barthou pareiškė, kad jie labai patenkinti pasitarimu ir šis pasitarimas gali atnešti daug naudos ir net prie palankių sąlygų privesti prie nusiginklavimo konvencijos sudarymo. Taip pat ir prancūzų spauda yra labai optimistiškai nusiteikusi dėl nusiginklavimo konvencijos sudarymo. Jeigu dar turėti galvoj, kad prancūzai savo paskutinioj notoj anglams dėl nusiginklavimo stengėsi pašalinti visas kliūtis susitarimui pasiekti, tai galima tikėtis, kad pagaliau pavyks šiaip ar taip susitarti nusiginklavimo reikalu.

VOKIEČIAI LAUŽO VERSALĖS SUTARTI

Anglų spauda nurodo, kad vokiečiai savo biudžete turi tokias dideles pozicijas karo reikalams, kurios aiškiai prieštarauja Versalės sutarties nuostatoms. Vėliau anglų svarbiausieji politikai nurodo, kad prie tokių aplinkybių negalima gi reikalauti iš artimiausio vokiečių kaimyno — prancūzų nusiginkluoti ir todėl nebus nuostabu, jeigu prancūzai nesutiks nusiginkluoti bent iš dalies. Mat, dabar Vokietija, anot anglų spaudos, atrodo, kaip 1914 metais, kada ji rengėsi didžiajam karui. Visas kraštas esąs lyg viena kareivinė ir jaunimas kariškai auklėjamas. Dabartiniai vokiečių vadai vis tebesvajoja apie rytų Europos užkariavimą ir invaziją vidurinėj Europoj. Iš to aišku, kokį pavojų vokiečiai sudaro taikai.

HITLERININKAI NORI PAIMTI Į SAVO GLOBA KARIUOMENĖ

Paskiausiai nacionalsocialistų vadai stengiasi paimti į savo rankas vokiečių kariuomenę, vad. Reichswehr. Jie nori sujungti Reichswehr'į su smogikų dalimis ir tuo kariuomenė bus visiškai jų įtakoj. Tam sumanymui smarkiai priešinasi Reichswehr'io vadas gen. Blomberg'as. Jis priešinasi grynai praktiškais ir tikslingumo sumetimais. Jis nurodo, kad kariuomenė turi būti apsaugota nuo politikos, kitaip ji turės ištvirkti, kaip tai iš dalies atsitinka su smogikų dalimis, kurios pasidarė įvairių gaivalų lizdas. Pats Hitleris savo nuomonės šiuo reikalu dar nepareiškė, tačiau jo artimieji žmonės, ypač iš smogikų vadų pusės, priešinasi Blomberg'o nuomonei. Dėl to manoma, kad pagaliau paims viršų smogikų vadai, kurie, žūt būt, nori paversti vokiečių kariuomenę nacionalsocialistų pabūkle.

SOVIETŲ — PABALTIO PAKTAS IR LENKIJA

Mūsų kaimynų latvių spauda plačiai komentuoja neseniai prastą nepuolimo paktą tarp Sovietų Rusijos ir Pabaltijo valstybių. Ji pabrėžia, kad vienas iš šio pakto svarbumų yra tas, kad paktas pasirašytas be Lenkijos. Tuo pasiekta, kad Pabaltijo valstybės atsipalaidavo nuo Lenkijos intrigų ir be to, tuo pabrėžta, kad Lenkija nėra Pabaltijo valstybė ir mes jokių atsakomybių už jos nevykusią politiką nesimeime. Šios latvių spaudos pastabos yra, be abejo, teisingos ir labai charakteringa, kad latviai, pagaliau, suprato lenkų vaidmenį Pabaltijy.

VOKIEČIŲ LAIVYNO MĀNEVRAI

Šiomis dienomis prasidėjo vokiečių laivyno manevrai. Į manevrus atvyko pats Hitleris, kuris juose dalyvauja.

LENKAI APIE NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJĄ

Lenkų spauda labai pesimistiškai žiūri į nusiginklavimą. Lenkai rašo, kad pastangos nusiginklavimo konvencijai sudaryti yra tikrai laiko gaišinimas ir vis tiek jokių rezultatų nebus. Mat, dabar lenkai kiek atsitolino nuo prancūzų ir todėl jie nenori remti prancūzų politikos konvencijai sudaryti. Įdomus dalykas, kad vokiečių spauda atspausdino šiuos lenkų samprotavimus dideliu pasitenkinimu ir net sukėlė apie juos sensaciją. Neveltui jie susibičiuliavo.

LENKŲ IR PRANCŪZŲ SANTYKIAI VIS LABIAU ATŠALA

Paskiausiai lenkai vis labiau atsitolina nuo savo buvusios globėjos Prancūzijos. Tai įvyksta dėl kelių priežasčių. Pirmiausia dabar lenkai yra susitarę su sovietais ir vokiečiais taip, kad, kol kas, jiems iš kaimynų pusės pavojaus nėra ir todėl prancūzai jiems dabar nebereikalingi. Finansiniu atžvilgiu taip pat prancūzai dabar daugiau nebeskolina ir todėl iš jų jokios naudos (patarnavimus netolimoj praeity lenkai moka užmiršti) nebėra. Toliau lenkai vis dar tebestengiasi vaidinti didelės valstybės vaidmenį (žinoma lenkų didybės manija). Kaip didelė valstybė turi vesti savarankišką politiką, taip ir lenkai dabar mėgina vesti savarankišką politiką, atsiskirdami nuo prancūzų. Kaip toji politika atrodo, tai jau kitas reikalas.

Trečia, lenkų užsienių reikalų ministru dabar yra Beckas, vokiečio sūnus ir pats germanofilas, kuris traukia į vokiečių pusę ir stengiasi atitraukti Lenkiją nuo prancūzų. Žinoma, visi tie priekaištai yra padaryti ne oficialių sluoksnių, bet spaudos. Tačiau jie rodo, kaip pasikeitė į blogąją pusę lenkų prancūzų santykiai.

SOVIETŲ RUSIJA Į TAUTŲ SAJUNGĄ

Jau dabar beveik aišku, kad netrukus Sovietų Rusija įstosianti į Tautų Sąjungą. Kai kurie laikraščiai net praneša, kad į kitą Tautų Sąjungos sesiją vyks pats Stalinas.

Šiam Sovietų Rusijos naujam nusistatymui Tautų Sąjungos atžvilgiu yra visa eilė priežasčių. Pirmiausia iš sąjungos dabar išstojo didžiausieji sovietų priešai vokiečiai ir japonai. Be to, jeigu Sovietų Rusija įstos į Tautų Sąjungą, tai ji ten, be abejo, vaidins svarbų vaidmenį ir galės kartu su prancūzais bei anglais izoliuoti Vokietiją. Trečia, Sovietų Rusija dabar nori taikos, pirmučiausia dėl to, kad jiems dabar nėra jokios prasmės su kuo nors kariuoti. Karas jiems kliudytų jų ekonominius tikslus įvykdyti ir todėl jie nori Tautų Sąjungoj bendradarbiauti su kitomis tautomis ir garantuoti taiką Europoj. Manoma, kad kai kurie nesusipratimai bus išlyginti ir Sovietų Rusija taps Tautų Sąjungos nariu. Tie nesusipratimai pirmučiausia liečia Sovietų Rusijos santykius su Šveicarija (kur yra Tautų S-gos buveinė), kurie lig šiol dar nėra sutvarkyti ir neturi nei diplomatinių nei konsuliarinių santykių. Tačiau manoma, netrukus normalūs santykiai tarp abiejų valstybių bus atstatyti.

VOKIEČIAI NENUSTOJA VERŽTIS Į RYTUS

Vokiečiai ne tik neatsisako ne veržimosi į rytus, bet vis dar daugiau pasidaro veiklūs šia kryptimi. Šiomis dienomis susirinko Rytų Prūsijos laivininkystės draugija. Per šį susirinkimą buvo nutarta papiginti 75% bilietų kainas ekskursijoms per Rytų Prūsiją. Įdomu, kad tos ekskursijos rengiasi važiuoti ir per Lietuvos dalis ir draugija joms žada pigesnius bilietus per visą kelionę. Kas vokiečiams leidžia siūlyti papigintus bilietus per mūsų teritoriją važiuoti ir dargi tokiais tikslais.

PRIEŠVALSTYBINIŲ GAIVALŲ VEIKIMAS KLAIPĖDOS KRAŠTE

Šiomis dienomis Klaipėdos krašte per kratas pas hitlerininkus rasta ir kariškos medžiagos. Tai rodo, kad jie, Vokietijos šelpiami, dirbą priešvalstybinį darbą dideliu mastu. Tuo tarpu vokiečių spauda vis dar skundžiasi, kad vokiečiai Klaipėdos krašte be jokios priežasties persekiojami.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Kariškų papročių žiūpsnelis

Kariuomenės gyvenimas sucementuotas, paremtas lyg ir galingomis rūmų kolonomis, įvairiais kariško auklėjimosi dėsniais: statutais, įsakymais, šūkais, tradicijomis, papročiais ir t. t. Tik pabandytume, nors ir laikinai, panaikinti kai kuriuos tuos, rodos, smulkmeniškus dalykėlius, ir pamatytumėm tvarkinguose kariško gyvenimo rūmuose netvarką, pragaištingą chaosą arba neišvengiamą pražūtį. Todėl ir teisingai reikalaujama iš kiekvieno kario, tų kariškų rūmų dalelytės plytėlės, griežto, sąžiningo laikymosi ir vykdymo visų kariškų dėsnių. Jei karys jų nesilaiko — griauna tuos savo gražiuosius ir idealius rūmus, ardo savo gyvenimą.

Priežodis sako: papratimas — antras prigimimas. Blogi papratimai — liūdnos ir jų pasėkmės. Geri papročiai — pamatas gero ir laimingo gyvenimo.

Tad matydami gerų papročių, tų nerašytų įstatymų vertę, panagrinėkime juos kiek plačiau.

Papročiai dažniausiai iškyla iš kurio nors dėsnių, nuolatinio veikimo, kartojamo palinkimo ką nors veikti. Bet žmogaus, o ypač jaunuolio, silpnybė, veikti ką nors priešinga nustatytai tvarkai ir tuo įgyti neribotą laisvę, nieko nevaržomą veikimą. Iš to ir gimsta įvairūs: geri ir blogi įpratimai, papročiai.

Ir kariškų papročių turime daug. Žvilgterėje į savo statusus, rastume iš kiekvieno išplaukiančių įvairių įvairiausių. Čia patieksiu tuos, kurie yra svarbesni, labiau prisideda prie tikrojo kariškojo tobulėjimosi, išsiauklėjimo.

Pirmiausia, kariuomenėje kas pirmesnis — tas ir geresnis. Čia tai lenktyniavimo kario pareigose paprotys. Tik žinoma, sąžiningas, teisingas, be egoistinės konkurencijos. Kariškame darbe visuomet reikalingiausias judrumas, gyvumas, punktualumas ir buvimas savo vietoje. Kas vėluoja, tas čia, kariškajame tobulėjime, nespėja žengti kartu su kitais draugais, pasilieka jų užpakalyje, tampa apsileidėliais, pirmųjų stabdžiais. Tai ryškiai kasdien ir pastebima: ir rikiuotėje, ir pamokose, ir kituose užsiėmimuose. Lenktyniavimo paprotys nesunkiai išlaikomas, jei tik pradedama pratintis nuo pačių gyvenimo smulkmenų. To papročio dėka, kaip ant mielių kyla bendras kariškojo vieneto kariškai teoretiškasis ir praktiškasis išsilavinimo laipsnis. O to kaip tik daugiausia ir siekiama karių eilėse.

Kas atlikta — sąžiningai atlikta. Tai antras: sąžiningumo paprotys. Jis iš dalies papildo ir pirmąjį. Sąžiningumas — kariškojo gyvenimo druska. Be jo daug kam ir tenka nukentėti. Už ką gi, prisipažinkime, daugiausia baudžiami kariai? Dažniausiai todėl, kad daugis jų yra papratę ką nors dirbti, veikti vien tik dėl akių. Jei tik dar viršininkai juos seka, tai ir jų darbai sėkmingai vyksta, bet jei viršininkai truputį nu-

sisuka, žiūrėk, veidmainiška simuliacija ir atkeliauja. Argi kas nors buvo baustas už sąžiningumą, darbštumą, vikrumą? Žinoma, ne!

Galiausiai, vienas už visus, visi už vieną — kariškojo sugyvenimo paprotys. Be taikingo sugyvenimo, vienybės, draugiškumo ir negausingoje šeimoje gimta įvairūs nesutikimai. O ką gi bekalbėti apie tokią didžiulę šeimą, kaip kariuomenę? Čia, nors ir maži, asmeniškai nesugyvenimai karių tarpe yra bauriausias rūdys, edančios stiprų, vieningą, karišką tėvynės laisvės sargo kūną. Šimtai istorijos faktų rodo, kur nuvedė įvairūs kivirčiai atskiras šeimas ar net ištisas tautas. Žinoma, į pražūtį. Todėl mūsų pareiga nuolat pratintis prie tikro, broliško, kariško sugyvenimo. Ir prie stalo, ir prie įvairaus darbo — būtinas draugiškumas. Ką gi laimėsime, jei godžiai pirmieji prie stalo griebisime geresnę porciją, ar užsiėmimuose tversimės lengvesnio ir patogesnio darbo? Žinoma, tik nesantaiką. Visuomet čia atmintinas, be viršuje paminėto, ir šis priežodis: „Kas man bloga, gal tas pats ir draugui nemalonu“.

Per gerų kariškų papročių žiūpsnelį: karišką lenktyniavimą, sąžiningumą ir karišką sugyvenimą galime taip sustiprinti dvasiniai ir fiziniai savo eiles, kad visuomet nuo jų atšoktų ir priešų plieniniai smūgiai ir mūsų pačių būdo vidujiniai kirminai. Be to, kariuomenėje įprasime, tą ir civiliniame gyvenime rasime.

Degulis Paulius

Prie turniko poligone

Sulco foto

Nakties kautynių mokymas

(Žr. „Kario“ 15 nr.).

Klausos lavinimas

Lavinimo tikslas: parodyti kareiviui, kaip jis turi elgtis arti priešo, kad keliamu triukšmu neišduotų savęs, ir iš girdimų garsų teisingai spręstų apie priešo veiksmus, skaičių ir atstumą. Taisyklė: girdėti, o nebūti girdimam.

100—300 m atstume išskirkime ženklintojų grupes, iš kurių vienos grupėse gerai pritaikyta apranga, o kitose prastai. Pagal duotą ženklą:

1. Ženklintojų vadas ne vienodo stiprumo balsu įsako: užsidėti durtuvus, daryti sukinius, vykdyti judesius; šias komandas ženklintojai vykdo visi sutartinai arba atskirai; energingai arba iš lengvo (lėtai); kai kurie judesiai vykdomi pagal duodamus įsakymus švilpuku arba negarsia komanda.

2. Ženklintojai artinasi prie mokomosios grupės, kai kurie iš jų eina tiesiog, kiti pro šalį, atsargiai, kiti vėl kalbasi, kosa, juokauja, barasi ir t. t. Kai kurie eina keliu į koją, kiti kojos nelaiko, kiti vėl eina grioviais arba tiesiog lauku.

Toliau ženklintojų grupėm įsakoma nugalėti kliūtis (mankštos aikštėje). Viena grupė lipa per kliūtis su triukšmu, kita pamažu, atsargiai. Mokomoji grupė nugręžiama nuo ženklintojų. Šios grupės atskiri šaukliai praneša, ką jie girdi ir kokiam atstume.

3. Ženklintojas vykdo ataką be šauksmo, paskum tą pačią ataką pakartoja su šauksmu.

4. Mokomosios grupės du kareiviai seka nurodyta kryptimi. Priešas labai arti. Kareiviai pastatę apikakles, ausys pridengtos žiemine kepure, rankos kišenėse, šautuvas pakabintas ant diržo.

Iš visa tai galima padaryti išvadų:

Naktį žmogaus balsas girdėti labai aiškiai ir gana toli. Garsios komandos ir švilpukai girdėti gana toli. Naktį girdėti geriau nekaip dieną. Taigi, naktį reikia komanduoti patylomis. Griežti ginklų veiksmai, sukiniai ir judesiai girdėti labai toli.

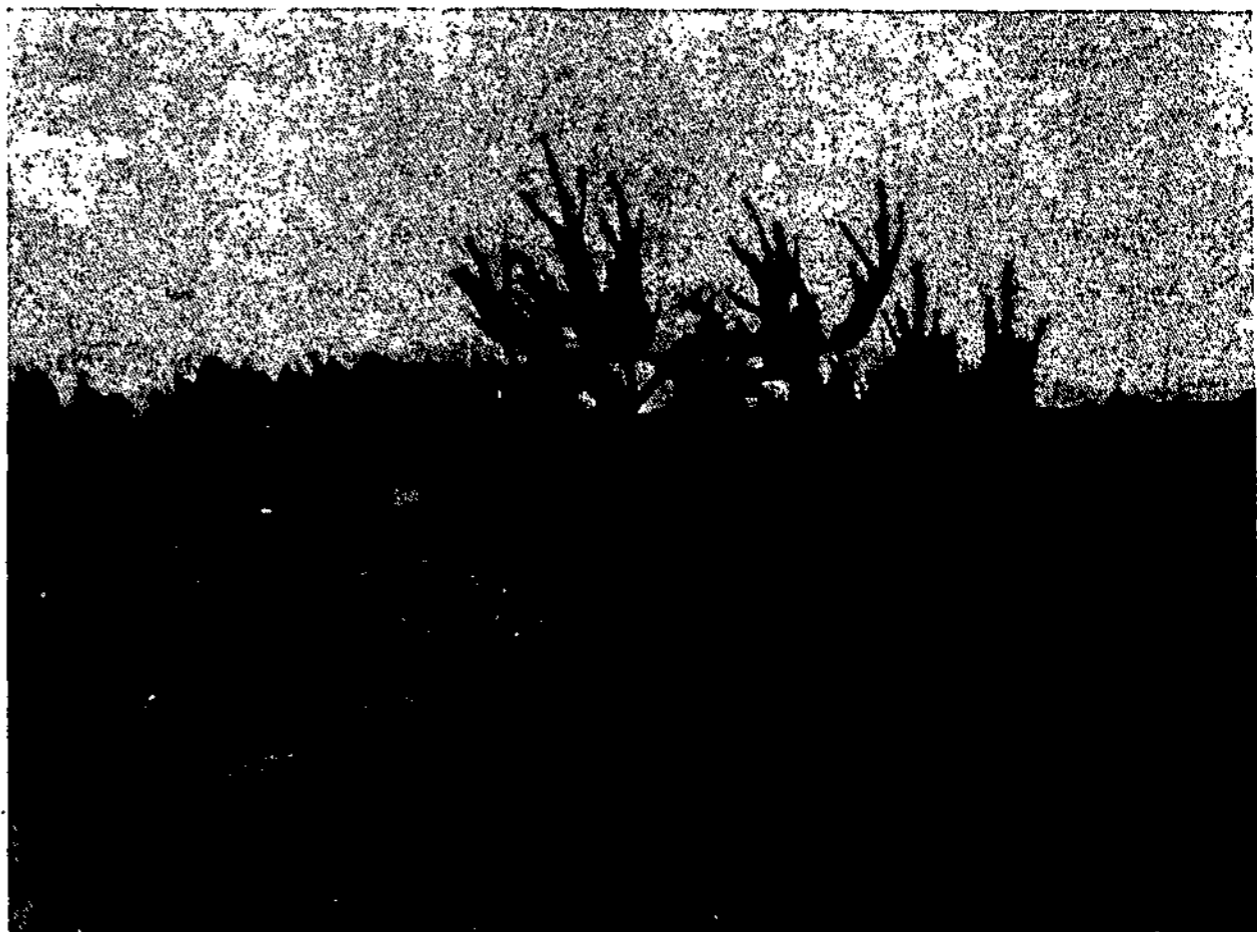
Prastai pritaikytos šarvuotės triukšmas girdėti gana toli. Taigi, kiekvienas kareivis ir viršininkas prieš išvykstant turi patikrinti, ar viskas gerai parengta. Susilpninimui bildesio reikia metalinius ir geležinius daiktus apvynioti skudurais, vata arba pakulomis, tos medžiagos neturint, reikia naudoti šiaudus ar šieną.

Garsi kalba, čiaudėjimas, kosėjimas girdėti gana

toli. Kosantieji kareiviai neskiriami į žvalgomuosius patrulius. Jeigu būtina jie paimti, tai reikia statyti voros uodegoje. Lauko sargybos apsaugos posto žmonės reikia statyti vienas nuo kito tokiam atstume, kad jie galėtų tarp savęs susikalbėti pašnibždomis.

Žvalgomojo patrulio kareiviai eina vienas šalia kito tokiam atstume, kad viršininkas galėtų juos valdyti sutartiniais ženklais arba negarsiomis komandomis. Šiaip elgdamasis patrulis gali nepastebėtas visai arti prieiti prie priešo.

Rikiuotėje, laikant koją, girdėti gana dideliuose atstumuose. Aiškiai galima nustatyti kiekvieną voros sustojimą, be to, kuria kryptimi žygiuoja. Nors ir nelaikoma kojos, vis dėlto gana gerai girdėti, kai žygiuoja vora kietu grunto keliu. Taip pat gerai girdėti, kai eina vora vietomis, kur daug lapų prikriūtę, yra sausų šakų ir daug visokių nelygumų ir griovių.

Laukiam priešo

Karys, suradęs priešą klausos pagalba, visada vaizduojasi, kad priešo jėgos daug didesnės negu iš tikro yra. Ausį pridėjus prie žemės geriau girdėti. Lauko sargybos, jų apsaugos postai naktį reikia statyti toliau nuo gyvenamųjų vietų, sraunių upelių, arba lapuotų medžių, nes jų triukšmas kliudo įsiklausyti. Rūke ir lyjant girdėti silpniau. Prieš vėją girdėti geriau, nekaip pavėjui.

Toliau, reikia kareiviams priminti charakteringus bildesius ir garsus, kaip tai: gurguolės, traukinio, automobilio, krutančių lapų, spygliuotos vielos kirpimo, paukščių, gyvulių balsai ir t. t.

Kliūtis nugalint, reikia elgtis labai atsargiai. Šokimai visa apranga, nors ir gerai pritaikyta, girdėti gana dideliuose atstumuose. Per kliūtis niekada nešokama, reikia perlpti arba atsargiausiai pralįsti.

Einant mišku, kai apavas susiduria su medžiais, taip pat toli girdėti, todėl reikia aukštai kelti kojas ir iš lengvo (atsargiai) statyti žemėn.

Naktį klausos organais geriau galima pasitikėti nekaip matymo. Jeigu karys, blogam ore arba žiemą, pasistatys apikaklę, užsidengs ausis žiemine kepure, pasikabins šautuvą ant diržo, susikiš rankas į kišenes,

Aukščiausias Čekoslovakijos ordinas Valstybės Prezidentui A. Smetonai

Šeštadienį, balandžio 14 d. Čekoslovakijos chargé d'affaire dr. Skalicky specialioje audiencijoje įteikė J. E. Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai aukso grandinę prie Čekoslovakijos Baltojo Liūto I laipsnio ordino, kurį Čekoslovakijos Prezidentas T. G. Masarykas draugiškiems abiejų valstybių santykiams pažymėti paskyrė mūsų Valstybės Galvai. Toji grandinė skiriama tik valstybių vadams. Patį ordiną Resp. Prezidentas jau yra gavęs anksčiau.

tad blogai girdės ir lengvai galės būti netikėtai priešo užpultas.

Puolant naktį, reikia vengti išduoti save bildesiu, balsu arba šūviais. Priešas iš garsių komandų gali susiekti ne tik puolimo kryptį, bet ir puolančiųjų skaičių.

Atsargiai, be triukšmo puolant ne tiktai esti priešui netikėtumas, bet ir jo kaimyniniuose baruose, kur puolimas nevykdomas, kovotojų moralė veikiama neigiamai: visur nuotaika blogėja ir imama vaizduotis pavojus ten, kur iš tikrųjų jo nėra.

Pratimas įsiklausyti

Eil. Nr.	Ženklintojo darbas	Mokomosios grupės darbas	I š v a d o s
1	Ženklintojas esti nuo mokomosios grupės 100—300 m atstume. Viršininkas komanduoja: visu balsu, pušiau balsu, pašnibždomis; švilpuku duoda įvairius sutartinius ženklus.	Kareiviai klausosi, pridėdami ausį prie žemės, arba prie įsmeigto pagalio.	Žmogaus balsas naktį girdėti ryškiai ir toli. Užmaskuoti jį kitais panašiais garsais labai sunku. Naktį geriau girdėti nekaip dieną. Geriausiai girdėti šalant. Komandos, net ir pusgarsiai tariamos, girdėti gana toli. Naktį netinka sutartiniai ženklai švilpuko pagalba. Būtinai reikiant, komanduojama pašnibždomis; reikia stengtis siekti viršininko ir žmonių, esamų priešakyje, veiksmus ir daryti tai, ką jie daro. Žvalgai, sargybos posto žmonės turi būti taip arti vienas prie kito, kad galėtų tarp savęs susikalbėti pašnibždomis. Geriau girdėti pridėjus ausį prie žemės, prie įsmeigto pagalio arba prie geležinkelio bėgio.
2	Ženklintojai prastai pritaikyta apranga pagal pratimo vadovo ženklą sutartinai ir energingai vykdo visokią mankštą: gulk, kelk, šautuvus užtaisyk, durtuvus uždėk, nuimk ir t. t.	Klausosi.	Energingi ir sutartinai šautuvo veiksmai, sukiniai, judesiai, girdėti dideliuose atstumuose; reikia panašių veiksmų vengti. Prastai pritaikyta apranga kelia triukšmą dideliuose atstumuose. Kiekvieno kario pareiga, besirengiant nakties veiksmams, įsitikinti, ar jo apranga gerai pritaikyta (patartina padaryti keletą staigių judesių). Aprangos pritaikymą viršininkai su atsidėjimu patikrina. Be to, metaliniai ir geležiniai daiktai reikia apvynioti skudurais, pakulomis, linais, vata, šiaudais ar šieniu. Žvalgomosios patrulio žmonės, kad išvengtų bet kokių barškėjimo, ima su savimi tik būtinai reikalingus daiktus.
3	Ženklintojų apranga gerai pritaikyta.	„	Naktį reikia kuo stropiausiai viskas daryti ir atsargiai, nes nežinome, kaip toli nuo mūsų priešas. Vietoje komandų — sekame viršininko ir priešakinių žmonių veiksmus (juos megdžiojame). Taigi, žvalgai ar žvalgomieji patruliai eina vieni nuo kitų taip arti, kad vieni kitus matytų.
4	Ženklintojai eina kietu keliu į koją, kalbasi, kosti, spiaudosi, juokiasi, barasi.	„	Keliems žmonėms einant į koją kietu gruntu (ypač, kai žemė įšalusi) girdėti labai toli. Kartais patartina batus apvynioti skudurais. Kalbos, juokas, kosulys, triukšmavimas, barniai jau gana toli išduoda žygiuojančią dalį priešui. Karys, sugriuvęs, netikėtai paslydęs, neturi bartis arba keiktis. Kosančių žmonių neskirti į žvalgybos patrulius, slapukus ar į lauko sargybos apsaugos postą. Reikia kosėti prisidengiant burną nosine.
5	Ženklintojai, eidami mišku, sudaužia batus į medžius, eina per sudžiūvusius lapus, laužo sudžiūvusias šakeles.	„	Miške reikia eiti atsargiai. Statant koją, reikia žiūrėti, kad nepataikytume ant sudžiūvusios šakelės. Kad būtų mažesnis bildesys, kojai susiduriant su medžiu, patartina batus apvynioti skudurais.
6	Viena ženklintojų grupė eina atsargiai grioviu, kita — per lauką.	„	Jeigu griovis užžėlęs žole ir nėra jame sausų lapų, eiti visai tinka. Sudžiūvę lapai kelia čiuržėjimą, einant per juos, reikia kojos kelti aukštai ir atsargiai statyti iš viršaus, nevelkant. Mažiausiai girdėti einant per lauką.

Eil. Nr.	Ženklintojo darbas	Mokomosios grupės darbas	I š v a d o s
7	Mokomosios grupės vadovas iš savo grupės siuncia du žmones užpulti ženklintoją, pasistačiusi apikaklę ir užsidengusi ausis žiemine kepure.	Seka.	Nakties kautynėse karys patogumo dėliai neturi pastatyti milinės apikaklės ir užmaiti ant ausų kepurę, nes tuo būdu jis nustoja patikimiausio ginklo — klausos. Jis dažniausiai bus netikėtai užpultas ir nespės pranešti apie pavojų. Daug panašių pavyzdžių žinome iš didžiojo karo.
8	Ženklintojas prastai pritaikyta apranga stengiasi nugalėti visokias kliūtis.	Nusigręžę nuo ženklintojo klausosi. Sprendžia, kokiame atstume ženklintojas yra.	Naktį, nugalint kliūtis, reikia elgtis atsargiai; apranga turi būti gerai pritaikyta. Nešokinėti per kliūtis, bet atsargiai reikia jos perlipti. Antraip girdėti iš didelių atstumų, ypač tais atvejais, kai žemė sušalusi arba kieta.
9	Ženklintojas gerai pritaikyta apranga stengiasi nugalėti visokias kliūtis.	Klausosi ir praneša, kas girdėti.	" "
10	Ženklintojas eina pagal upelį.	Apsistoja prie upelio ir klausosi. Girdėti vandens čiurlenimas ir lapų šlamėjimas. Sprendžia, kokiame atstume pasigirsta prieš žingsniai.	Lauko sargybos, jos postas, slapukai vengiam statyti prie upelio ar lapuočių medžių. Priešo bildesį užmaskuoja vandens čiurlenimas ir lapų ošimas.
11	Ženklintojai eina pavėju.	Kareiviai klausosi pridėję ausį prie žemės arba prie išmeigto pagalio.	Prieš vėją geriau girdėti, negu vėjui pučiant prieš linkui.
12	Ženklintojai eina prieš vėją.	"	" "
13	Ženklintojas neatsargiai kala spygliuotų vielų baslius.	Klausosi.	Rengiant kliūtis arti prieš, reikia elgtis atsargiai, kad savęs neišduotumėm: nes priešas, apie darbus sužinojęs, pradės šaudyti. Ant baslio reikia padėti koks nors skarmalas ar šiaip minkštas daiktas. Kalti reikia klupščiom arba gulom.
14	Ženklintojas neatsargiai su žirkėmis kerpa vielą (žirkės čiaukši). Po to kerpa atsargiai.	Klausosi.	Kirpti vielų kliūtys reikia labai atsargiai, nes tai dirbama dažniausiai prieš akivaizdoje.
15	Ženklintojas garsiai šaukia: stok, kas ten.	"	Norint naktį ką nors sulaikyti, reikia šaukti tik pusgarsiai. Balsas „stok“ išduoda ne tik mūsų išsidėstymą, bet ir mūsų prastą apmokymą ir moralės būseną. Atsiliepiamas ar leidimas reikia sakyti vos vos girdimai.
16	Kiek į šalį nuo mokomosios grupės ženklintojai puola vilnimis, šaukdami „valio“ bei šaudydami.	"	Naktį puolant, nešaukiama „valio“. Šaukdami „valio“ ne tik išpétume priešą apie mūsų puolamuosius veiksmus, bet tuo pačiu nurodytume jam kuria, būtent, kryptimi mūsų veiksmai reiškiasi.
17	Ženklintojai visai tyliai juda skyrių arba grandžių vorelėse.	"	Nakties veiksmuose svarbiausias pasisekimo elementas — netikėtumas. Atsargiai ir tyliai veikdami, galime nepastebimi visai prisiartinti prie prieš, iš kur be šūvio ir šaukimo „valio“ galime sėkmingai šokti ant jo su durtuvais. Tuo atveju besiginančio naktį žymiai prastesnė būklė negu puolančiojo.

Atlikus aukščiau duotus parodomuosius pratimus, toliau lavinami visi kareiviai: aprangos pritaikymas, šautuvų, leng. kulkosv., sunk. kulkosv. užtaisymas, apkabų prikimšimas, durtuvų uždėjimas, nuėmimas,

kliūčių nugalėjimas, judesių veiksmai, sekant viršinio ir priekinių šaulių veiksmus, vielų kliūčių rengimas, vielų kliūčių karpymas, spėjimas, iš kur girdėti balsai, ką tie garsai reiškia ir iš kokių atstumų.

Orientavimas naktį

Rengiamieji pratimai orientavimosi naktį, atliekami kareivinėse:

1. Išaiškinama kompasos veikimo principas. Mokomi kareiviai juo naudotis.

2. Baltame popieriuje pašomi įvairūs vietos daiktai, kaip jie atrodo dieną, o pilkame popieriuje angliu vaizduojama, kaip tie daiktai atrodo naktį.

Paskum lauke atliekami šie pratimai: Kareiviams nurodoma šiaurės žvaigždė. Jiems išaiškinama, kad šiaurės žvaigždė visada esti šiaurėje, kad ji savo padėties niekada nekeičia. Įsakoma kareiviams, vadovaujantis šiaurės žvaigžde kaip orientyru, žygiuoti įvairiomis kryptimis.

Nustatoma kryptis pagal kompasą (busolę) ir įsakoma, vadovaujantis kompasu, eiti duota kryptimi ir pasiekti nustatytą punktą. Su mokoma grupe vykstama duota kryptimi, kur pakeliuj, pakaitomis sutinkama: čia šaulys klupščiom, čia žemas krūmas, šaulys stacion, čia vėl stuobrys, kupeta šieno, gubos javų, atskiri medeliai ir t. t. Toliau einama matomos šviesos kryptimi, bet ji užgesta anksčiau negu iki jos prieinama, ir vėl ji pasirodo kitoje vietoje. Pagaliau, vienam iš kareivių duodamas uždavinys atvesti žmones ton vieton, iš kur jie išėjo.

Iš panašių pratimų galima padaryti tokių išvadų: Orientuotis tik pagal šiaurės žvaigždę nepakanka. Reikia žinoti ir kiti orientavimosi būdai, nes gali atsitikti, kad, žinodami tik vieną, dėl kurių nors priežasčių juo pasinaudoti negalėsime (rūkas, debesys ir t. t.).

Orientavimasis ir krypties laikymas pagal matomą tolyje šviesą, tikrai nežinant, ar ši šviesa pastovi, dažniausiai esti gana rizikinga, galima lengvai pasiklysti. Patikimiausia priemonė teisingai duotą kryptį išlaikyti yra kompasas (busolė).

Tamsią naktį teisingai spėti atstumus labai sunku. Beveik visada atspėti atstumai būna mažesni negu tikrieji. Spręsti atstumus pagal matomas šviesas visai neįmanoma.

Naktį visi vietiniai daiktai atrodo paplokšti. Tai gi, kai kurie iš jų naktį turi visai kitaip atrodyti, ne kaip dieną. Todėl visai nenuostabu, jei naktį, kautynių aplinkybėse, vaizduotei smarkiai veikiant, kartais karys stuobrį palaiko stovinčiu žmogumi, krūmą — klūpančiu žmogumi ir t. t. Būtinai reikia jau taikos metu pažinti, kaip naktį atrodo tie vietiniai daiktai, kuriais reikiant galima būtų pasinaudoti, kaip orientyrais. Priešingai, dažnai šaudysime į javų gubas, manydami, kad tai priešų vilnis.

Nors kariai, eidami pirmyn, gerai įsidėmės vietovės ir vietinių daiktų išvaizdą, tačiau, grįždami atgal, dažnai pasiklys. Taigi, einant pirmyn, reikia protarpiais atsigręžti atgal ir gerai išžiūrėti aplinkumą, nes vietovė vienaip atrodo iš priešakio, kitaip iš užpakalio. Geri orientyrai yra: visi keliai, upeliai, upės, didesnės kalvos, slėniai bei pamiškės.

Vietose, kur galima lengvai pasiklysti, pravartu paženklinoti:

1. Judesio kryptyje kastuvėliu arba durtuvu pečių aukštumoje įbrėžiama ant medžio.
2. Judesio kryptis ženklinama popieriaus gabalais, prislėgiant juos akmenėliais.
3. Judesio kryptyje išmeigiama žiūpsneliai šiaudų arba atskiros medžio šakos.

Kartais judesio krypties pažymėjimui naudojami miltai, smulkiai sukarpytas popierius, barstant tose vietose, kur lengvai galima pasiklysti.

Norint įsitikinti, ar visi, kas buvo aiškinta bei vykdyta, gerai suprato, daroma mokymo kontrolė. Iš vadovo parinktojo punkto puskarininkiai išvedžioja šaulių grupes įvairiomis kryptimis 1,5—2 km atstumuose; iš ten paskirus žmones tam tikrais tarpekiais vieną nuo kito siunčia atgal į pradinį išėties punktą, pas vadovą.

Trumpas supažindinimas su nakties kautynių ypatybėmis

(Bendrosios mintys dėl nakties veiksmų ypatybių išdėstytos mano str. 1933 m. „Kario“ Nr. 33).

Dieną reikia pastatyti 50 m atstume keli balti taikiniai ir, į juos nutaikius, šautuvus stovuose įtvirtinti. Naktį atvedami kareiviai, jie nurodo šautuvų nutaikymo taškus. Toliau duodama patiems kareiviams iš trikojų nusitaikyti į kitus taikinius.

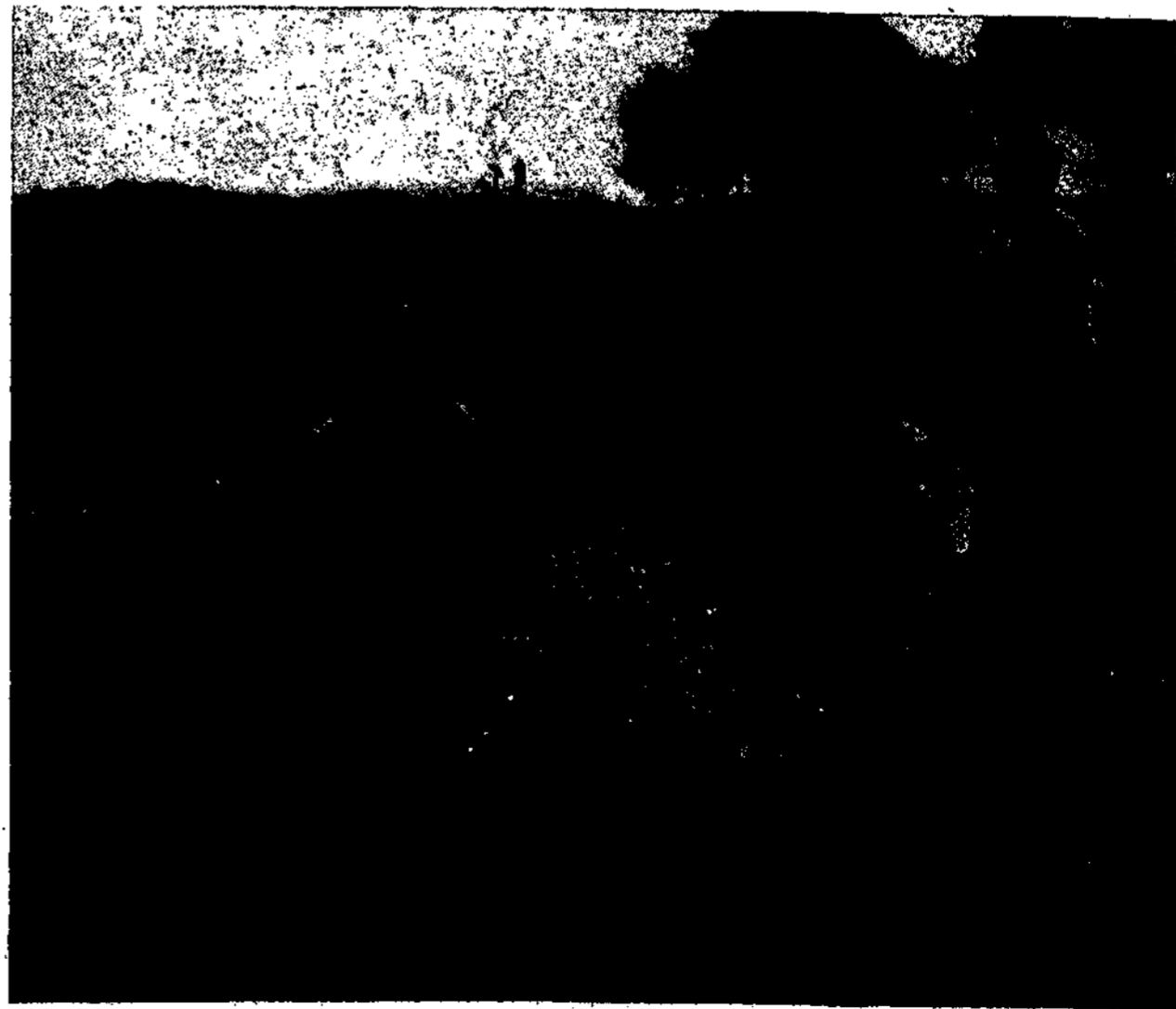
Naktį vietovėje statomos kelios iškamšos, vaizduojančios priešų šaulius. Paskiriami keli kareiviai su uždaviniu prislinkti prie vaizduojamojo priešų ir sunaikinti jį durtuvais.

Statomas dviejų šaulių postas su uždaviniu sekti tam tikra kryptimi. Vienas iš jų, rankas susikišęs į kišenes, šautuvą pasikabinęs ant diržo (be durtuvo), rankinė granata įvelta kur tai į kuprinę, o antrasis visai pasirengęs kautynėms. Atokiau nuo jų slepiami 2—3 ženklintojai su uždaviniu netikėtai pulti postą ir jį likviduoti.

Toliau pratimo vadovas praktiškai supažindina mokomąją kareivių grupę, kaip sunku naktį atskirti save vieji nuo priešų, surasti priešus ir, jeigu jis paleistų ugnį, nustatyti vieta, iš kur šaudoma. Tuo tikslu pažymi, kad, išeinant iš aplinkybių, priešų žvalgamsai patrulis labai arti:

a) vienas priešų šaulys praeina visai arti mokomąją grupę;

b) 2—3 ženklintojai pasislepia apie 20 m nuo kelio ir, kai tik mokomoji grupė pro juos praeina, surinka „stok“;

Visi jie tariasi, kaip toli švino kulkos pasiektų priešą ir daugiau jam nuostolių padarytų

Gaigalo foto

c) keli ženklintojai 50—100 m atstume pradeda iš šautuvų šaudyti į mokomąją grupę.

Iš visa tai galima padaryti tokių išvadų:

Nors ir šviesią naktį (mėnesieną) vargu ar galima bus matyti taikiklio mamonėlis ir sargo viršūnė. Tai gi, taikymas neįmanomas, todėl tik atsitiktinai galima pataikyti. Nakties šaudymas netaiklus. Pataikyti galima tik į didelius taikinius ir iš arti. Taikant naktį, reikia šautuvus laikyti visai lygiagrečiai su žemės paviršiumi, o 50 m atstumuose taikyti tiesiog į žemę, atvirksčiai, taikomasi labai aukštai ir nepataikoma net į didelius taikinius, esančius netoli.

Mažuose atstumuose gana patikimas ginklas — rankinė granata. Ja pasiekama ne tik didesnio moralinio efekto, bet ir padaroma priešui daugiau nuostolių nekaip šaudant iš šautuvų.

Įsitikinome, jog naktį surasti priešas, nors ir netoli esąs, jei tik jis atsargiai elgiasi, gana sunku. Tai gi, labai sunku nustatyti atstumas iki surastojų taikinio.

Apskritai, reikia įsidėmėti, kad naktį nepasirengusių kautynėms karį priešas, netikėtai užpuolęs, nuduos anksčiau negu jis spės ištraukti iš kišenių rankas, paimiti šautuvą ir pasirengti gintis.

Nakties kautynėse labai sunku savuosius atskirti nuo priešo. Reikia labai atidžiai išžiūrėti kepurų, šalmų formą ir aprangos išvaizdą. Žinoma, priešų žvalgomųjų patrulių veikimas kiek skirsis nuo mūsų. Jo patuliai, į mus artėdami, bus atsargūs, nes nežino, kurioje, būtent, vietoje, gali užsidurti ant mūsų; mūsų patuliai, grįždami atlikę uždavinį, vyks drąsiau prie savųjų, nujausdami, kad jiems pavojus iš priešakio grėsti negali.

Kiekvienas šaulys, jei ką nors tik įtartino pamato, tuojau apie tai turi pranešti savo viršininkams.

Kariai, prastai nakties veiksmų apmokyti, įsivaizduoja, kad priešas galės lygiai taip sekti juos, kaip ir dieną. Dažnai atsitinka, kad žmonės, pajutę netoli esantį priešą, užuot nejudėję ir be jokio triukšmo pasilikę toje pat būsenoje, staiga pakyla ir stengiasi pasprukti. Jei priešas taip netikėtai užklupo, kad jau nebegalima net gintis, geriausiai pasilikti gulėti. Galimas daiktas, kad priešas nepastebės ir vėliau, kiek pagerėjęs aplinkybėms, pasiseks nuo jo visai slaptai atsitraukti.

Užuot susidomėję vienu gana svarbiu dalyku, dažnai pasitaiko, kad kovotojai, o kartais ir viršininkai, visą savo dėmesį kreipia jau į žinomą esantį prieš juos priešą, pamiršdami savo sparnus. Reikia atsiminti, kad pastebėtas priešas, su kuriuo jau esama kontakte, mažiau pavojingas, negu tas, kuris dėl mūsų neatsargumo ir nepasirengimo gali pasirodyti netikėtai iš tos vietos, iš kur visai nelaukiama.

Norint naktį susilaukti nors patenkinamų ugnies vaisių, reikia jau dieną rūpestingai pasirengti. Šautuvų ugnis vistiek nebus taikli, nes šautuvus jau po kelių šūvių išsijudins iš savo piūmykštės padėties. Iki šiol, dėl savo pastovios padėties, tik sunkieji kulksvidžiai naktį gali taikliai šaudyti į iš anksto parinktus punktus.

Tolesniam paskiro kovotojo mokyme reikėtų kreipti dėmesio:

Sekėjo mokymas.

Patrulininko (žvalgo) mokymas.

Pasiuntinio (bėglio) mokymas.

K. skyriaus mokymo programa:

1. K. skyriuje žygio drausmė naktį.
2. K. skyrius artėjant be kelio.
3. K. skyrius puolant.
4. K. skyrius ginantis.
5. K. skyrius žvalgyboje.
6. K. skyrius kautynių žvalgyboje.

Jei turima laiko ir palankios aplinkybės, reikia vykdyti kai kuriuos techninius darbus (vėlių, kliūčių statymas, apkasų trasavimas, apkasų kasimas, vėlių kliūčių karpymas ir t. t.).

Būrio mokymo programa

Ta pati, kaip k. skyriaus.

Kuopos mokymo programa:

1. žygio drausmė ir ryšys,
2. artėjimas,
3. gynimasis (pagrindinėje pozicijoje, kuopa postovio apsaugoje, pozicijos saugoje),
4. išėjimas iš kautynių,
5. puolimas (išėties ribos užėmimas, paimto ploto laidavimas, kontakto palaikymas).

Gal kas nors pasakys, kad nakties mokymui numatoma gana daug laiko. Taip, laiko nemažai, bet reikia sutikti, kad norėdami šią svarbią mokymo šaką tinkamai pastatyti, norėdami, kad kiekvienam kovotojui nakties veiksmų savumai įeitų į kraują taip, kad jis nesijaustų bejėgis, nėra ko laiko gailėtis, nes paviršutiniškas nakties veiksmų mokymas arba, kaip pratę vadinti, bendrais bruožais supažindinimas, didelės naudos neduoda, o kartais kovotojas paviršutinėmis žiniomis tik gali būti suklaidintas.

P a ž y m ė j i m a s: iš dalies naudotasi šia literatūra:

Gen. št. plk. Birula „Velitel v miru a ve Valce“.

Čekų žurnalas „Vojenska Vychova“ 1933 m.

Nr. 4. „Vycvik v nočnim boji“.

Samailov „Nočnyje dejstvija“.

La Revue d'infanterie 1933 m. Nr. 495 „Les operations de nuit“.

Gen. št. mjr. Dulksnys

Ir mes galėtumėm taip padaryti

Kitų valstybių kariai vasarą, vietoj ilgų apatinių skalbinių, dėvi trusikus ir sportiškus, be rankovių, marškinius. Valstybės, kurios vasarą savo karius taip apvelka, gerai supranta tų skalbinių reikšmę ir naudą karių sveikatos atžvilgiu.

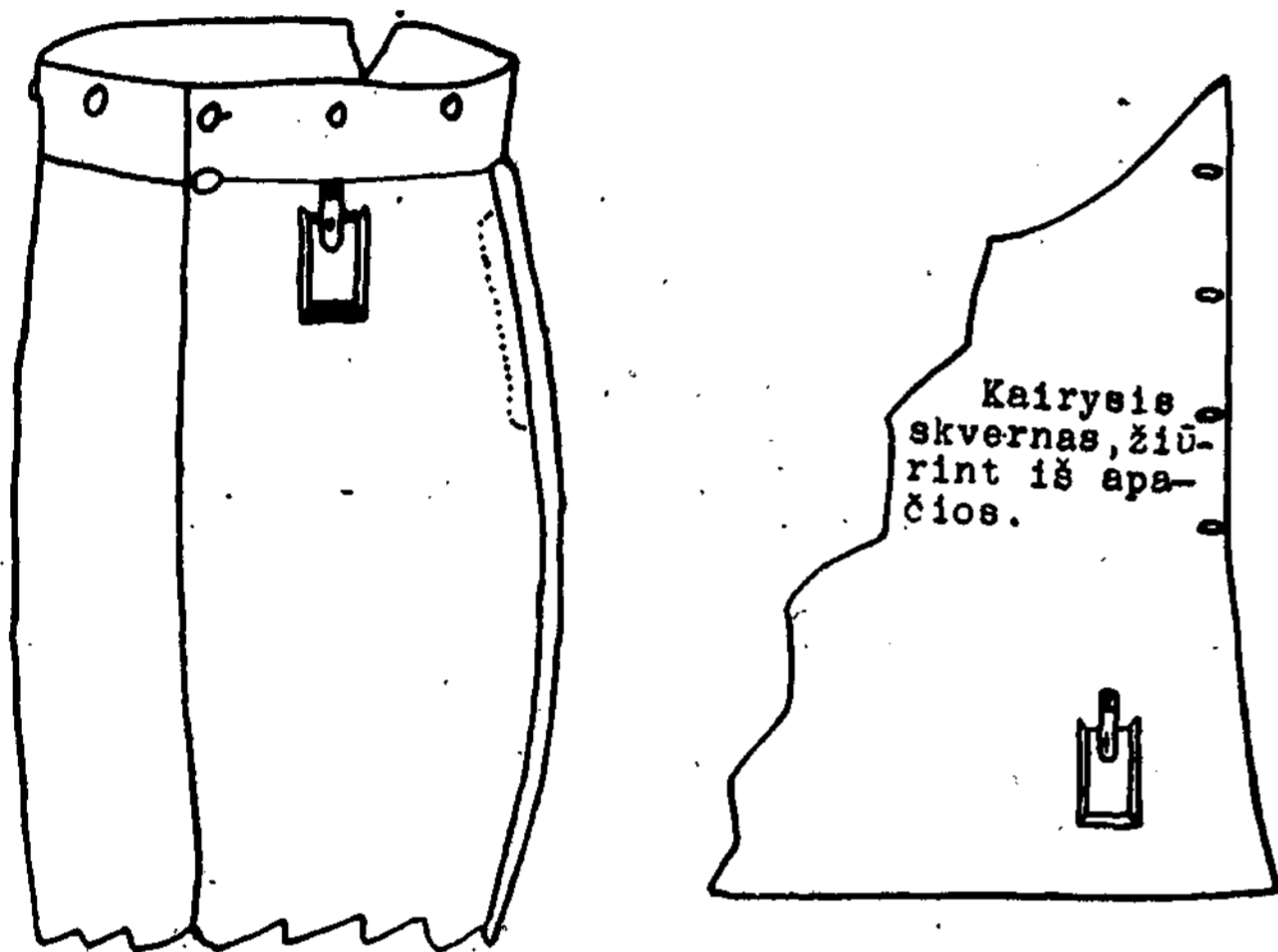
Tai gi, to fakto akivaizdoje norėtusi pageidauti, kad labai svarbu būtų, jei ir mūsų kariuomenei būtų įvesti lengvi vasariniai skalbiniai. Tokių skalbinių vilkėjimas turi dvejopos naudos: viena — kariams per didelius karščius daug sveikiau tokius skalbinius vilkinti, nes jau nereikės nuo galvos iki kojų šlapiuose skalbiniuose suprakaitavusiam mirkti; antra — gal šiek tiek sumažėtų ir pačios išlaidos, nes iš vienos poros dabartinių ilgų skalbinių lengvai išėitų dvi poros vasarinių.

Tuo reikalu galima būtų ir plačiau pakalbėti, bet, man, rodos, kad ir tų dviejų faktų pakanka, jog tai naudinga ir reikalinga. **Artileristas iš Alytaus**

Kur laikyti individualus pakietas

Dar nėra numatytos tam tikros vietos, kur būtų laikomas individualus pakietas. Vieni jį laiko kišenėj, kiti duonmaišy, tretį vėl, kaip pasitaiko. Mano manymu, ir šiam daiktui turėtų būti nustatyta vieta, kad kareivis, turėdamas jį, žinotų, kur tinkamai padėti, bet nekištų į duonmaišį arba į kuprinę. Reikėtų taip laikyti, kad greit ir patogiai galima būtų išimti.

Kad geriau įsivaizduotumėm individualaus pakieto laikymo svarbumą, noriu čia duoti menką pavyzdėlį. Sakysim mūsų pakietas laikomas dešiniojo kelnų kišenėj ir sužeista dešinioji ranka. Kaip gi tada patogiai ir greit juo pasinaudoti, jei kairiąja ranka iš dešinėsios kišenės nėra taip lengva išimti, ypač sužeistam.

Kad būtų lengva ir patogiu išimti individualų pakietą, kai viena ar antra sveika ranka, ir kad išvengtumėm bet kokio didesnio kūno įtempimo, aš manau, be ne geriausia individualiam pakietui būtų vieta: žieminėj uniformoj kairiojo munduro skverno apačioj, specialiai įsiūtoj kišenėj, o vasarinėj — kairiojo kelnų pusėj (brėž.).

Tai būtų patogiausia vieta, nes čia visada galima abiem rankom lengvai prieiti. Be to, dar randu čia tinkamą vietą ir dėl to, kad pakieto kišenė randasi ties kirkšniu, todėl nepūpsos ir nesudarys nepatogumų.

V-la Šimkevičius

Redakcijos prierasas. Šį rašinėlį dedame kaip pasiūlymą, nes manome, kad tai reikalas svarbus ir reikia tikrai susirūpinti.

Ar reikalinga liktiniui leidžiamasis raštelis

Liktinis yra laikomas tarnautoju. Iš tikrųjų — jo tarnyba yra gyvenimo šaltinis.

Liktiniu paliekamas viršininkų išauklėtas, gerai ištirtas, žodžiu, tinkamas tam reikalui karys. Jam skiriamos pareigos rikiuotėje ar nerikiuotėje. Pareigose jis tikrinamas. Visada gali būti viršininko šaukiamas tarnybiniams reikalais. Į šaukimą neatvykus, reikia viršininkui pasiūlyti. Viršininkas iš to daro išvadą.

Todėl liktiniui pasiūlyti nuo tarnybos pareigų, nors ir trumpesnę laiką, negalima. Retas nuotykis, kad tai pavyks.

Leidžiamasis raštelis ar asmens ženklas kareiviui duodamas kaip dokumentas, parodąs jo asmenybę.

Būtinios tarnybos kareivis su leidžiamuoju rašteliu paleidžiamas tik šventėje; paprastą dieną — tik dėl svarbesnio reikalo.

Liktiniui tokio suvaržymo nėra. Kai laisvas, gali išeiti kasdien, jei tai netrukdo tarnybos pareigoms.

Kad gautų leidžiamąjį raščiuką, turi prašyti kuopos vadą.

Šventadieny iš anksto tam galima pasirengti. Paprastą dieną mintis išeiti dažniausiai kyla atspėjamoju laiku. Kuopos vadas bute ar kur kitur. Ieškok. Į butą pas kuopos vadą lankytis nepatogu. Ir šit nenoromis padėtis priverčia nusikalsti — pasiūlyti.

Pasitaiko, kad prireikia išeiti tarnybos metu, visai trumpam laikui, netoli; arba ir tarnybos reikalais vykdamas turi rūpintis dėl leidžiamąjo raštelio. Eik pas kuopos vadą. Vadas užimtas. Aiškinkis. Yra ir daugiau nepatogumų.

Išvadoj atrodo, kad tvarka liktiniui išeiti iš kareivinių apylinkės galėtų būti pakeista. Ir šit dėl ko:

1. Liktinis laikomas tarnautoju.
2. Tarnauja ilgesnį laiką.
3. Skiriamas atsakingose pareigose.
4. Yra nuolatinėj viršininkų žinioj ir kontrolėj, todėl žino, kada, jam išvykus iš kareivinių apylinkės, tarnyba nenukentės.

Gal patogesnė tvarka būtų, jei liktinis turėtų nuolatinį asmens liudijimą.

Vykdamas tarnybos ir netarnybos reikalais, tik gautų leidimą (žodžiu) iš betarpiškojo viršininko.

Virš. St. M-as

Redakcijos prierasas. Straipsnis dedamas kaip pasiūlymas ir svarstyti dalykas.

Atsargos karininkų ir kareivių karo pratimai

Vyriausias Štabas praneša, kad šiemet birželio — rugpiūčio mėn. laikotarpy bus šaukiami į kariuomenę vieno mėnesio karo pratimams atlikti pėstininkų, artilerijos, kavalerijos, inžinerijos ir aviacijos karininkų korpusų atsargos jaunesnieji leitenantai I, II, III ir IV (1919—1921 m.) karo mokyklos laidų ir V (1930 m.) kariūnų aspirantų kursų laidos, o rugsėjo — spalio mėn. laikotarpy bus šaukiami į kariuomenę trijų savaičių karo pratimams atlikti atsargos kareiviai pėstininkai ir kulkosvaidininkai (I kateg. raid. a, b ir c), artilerininkai (III kateg. raid. a, b, c, č ir e), inžinerijos (IV kateg. raid. a, b, c ir č) ir ryšių tarnybos (VI kateg. raid. a, b, c ir e), gimę 1906 metais.

Minėtų atsargos kareivių šaukimas bus vykdomas per du laikotarpiu:

a) pirmame laikotarpy, t. y. nuo š. m. rugsėjo mėn. 13 d. ligi spalio mėn. 3 d., bus pašaukti Biržų, Rokiškio, Ukmergės, Zarasų, Kauno, Marijampolės, Telšių, Mažeikių, Tauragės ir Raseinių apskričių ir Klaipėdos krašto atsarginiai;

b) antrame laikotarpy, t. y. nuo š. m. spalio mėn. 5 d. ligi spalio mėn. 25 d., bus pašaukti Panevėžio, Kėdainių, Utenos, Trakų, Vilkaviškio, Šakių, Alytaus, Seinų, Šiaulių ir Kretingos apskričių atsarginiai.

Visi karo pratimams pašauktieji atsargos karininkai ir kareiviai gaus atitinkamą aprūpinimą.

Karo pratimais suinteresuoti asmenys ir įstaigos platesnių žinių gali gauti pas apskričių komendantus.

Pirmoji užsienio misija Nepriklausomoje Lietuvoje

Iš gen. ltn. Tamašausko dienoraščio*)

1919. III. 15

Šeštadienis. Diena graži, saulėta, nežymus šaltis. Garsas apie atvykstančią amerikiečių misiją regimai pasiekė visus kauniečius. Tai buvo matyti iš to, kad gatvės švariau atrodė; visur plevėsavo vėliavos, teisybė, daugiausia visai mažutės ir popierinės, nes audeklinės buvo labai brangios ir sunkiai gaunamos; gatvėse didelis judėjimas, tarytum visi norėjo pasitikti ir pamatyti nepaprastus svečius. Nelengva buvo parūpinti kombinuotą amerikiečių vėliavą, kurią iškėlėme „Metropolio“ bokštelyje.

Visų nuotaika pakilusi, veidai linksmi, ypač lietuvių. Juk tai pirmasis oficialus svečių apsilankymas Nepriklausomoje Lietuvoje, o tie svečiai iš vienos galinčiausių pasaulio valstybių. Misijos apsilankymas rodėsi tuo malonesnis, reikšmingesnis, kad dar tebejautėme svetimą, kad ir susilpnėjusi, jungą — okupacijos leteną ir, kad dar nevisai aiški buvo Lietuvos ateitis. Savo tautos varge ir kovoje dėl Nepriklausomybės atvykstančiųjų svečių asmenyse jautėme kažkokią moralę paspirtį.

Traukinys su svečiais turėjo atvykti 4 val. p. p. Žmonių, kaip stotyje, taip ir aplinkui buvo pilna. Daug buvo ir vokiečių karių, tačiau jie laikėsi nuošaliai; dargi tvarkos palaikymu jie nebesirūpino. Pasitikti atsiųsta garbės kuopa ir orkestras. Atvyko daug valdžios ir visuomenės atstovų. Išlipant svečiams iš vagono, prasidėjo triukšmingos ovacijos; visi veržėsi prie svečių, norėdami pamatyti juos Amerikos karių uniforma. Nuo Vokietijos sienos svečius lydėjo keli mūsų valdžios atstovai. Misijos sudėtis: pirmininkas majoras Ross, kpt. Holister, kpt. dakt. Jenkin (išsitaria Dzenkin) ir korespondentas Tobenkin, kilęs iš Amerikos žydų ir pusėtinai kalbą rusiškai.

Iškilmingi pietūs svečiams pagerbti paruošti „Metropolio“ 8 val. vak. Prieš valandą viešbučio N 8 susirinko: du ministrai ir keturi visuomenės veikėjai pasitarti ir sustatyti programą, kaip bus įvairinamas svečių laikas: kas rodyti, kur vežioti, kame ir kokiems asmenims dalyvaujant ruošti pietus, vakarienę; kada su muzika ir kada be.

Paskirtu laiku susirinkome pietums. Buvo keli ministrai, apie 10 valdžios atstovų ir apie 15 visuomenės veikėjų, tarp kurių keli dvasininkai. Per pietus griežė stygų kvartetas. Prakalbų buvo pasakyta labai daug ir įvairiomis kalbomis: lietuviškai, angliškai, vokiškai, rusiškai, esperanto (pral. D.), prancūziškai ir gudiškai (min. Voronko). Kpt. Holister kalbėjo vokiškai, koresp. Tobenkin rusiškai, manydami, kad tas kalbas čia visi geriau supranta. Pietūs praėjo labai jaukiai ir linksmai.

*) Rašydami apie Praną Eimutį, nuolat minime Amerikos misiją. Šiomet, minėdami jo mirties 15-os metų sukaktį, net paminklinėj lentoj matome iškaltą: *žuvo gindamas Amerikos Jungtinių Valstybių misiją.*

Kas toji buvo misija, ko ji čia atvyko, ką veikė, beveik visai nebuvo rašoma ir mažai težinojome. Dabar šiuo savo dienoraščiu gen. ltn. Tamašauskas smulkiai ir gana įdomiai mus supažindina su tais dalykais.

Taigi, dedame Karyje lyg papildydami visa tai, ką neseniai rašėme apie Pr. Eimutį, minėdami jo mirties 15-os metų sukaktį (Red.).

Tuo vakaras dar nebuvo baigtas. Mat, svečiai išreiškė pageidavimą, kuo daugiau ir kuo greičiau sužinoti apie kariuomenę, sanitarijos sutvarkymą, santykius su kaimynais, santykius su vokiečiais, ir apskritai, apie besikuriančios valstybės būklę. Čia pat mjr. Ross pabrėžė, kad norįs tas kelias dienas Lietuvoje kuo vaisingiau sunaudoti ir galimai daugiau savo akimis pamatyti.

Mes jau supratome, kad mūsų išdirbtoji programa greičiausiai nebetiks. Buvo persitvarkyta: mjr. Ross, dakt. Jenkin su mūsų gydytojais Š. ir A., dalyvavusiais pietuose, sudarė grupę, kuriai rūpėjo sanitarijos dalykai ir jos reikalai; kpt. Holister kreipėsi į mane, norėdamas gauti žinių apie mūsų kariuomenę. Visų pirma jis man paaiškina, kad jų misija ne kariška, bet Raudonojo kryžiaus, tačiau jiems esą pavesta vispusiškai išstudijuoti Lietuvą, — ypatingai svarbios reikšmės esą žinios apie padarytą pažangą mūsų kariuomenę organizuojant. Patsai mjr. Ross su korespondentu, pasikvietę kelis valdžios ir visuomenės atstovus, sudarė atskirą grupę, kuri svarstė bendrą Lietuvos padėtį, reikalus.

Kpt. Holister rūpėjo sužinoti: kiek turime dalių, įvairių ginklo rūšių, kariuomenės sudėtis ir bendras skaičius; ar pakankamai turime apdaro ir municijos; kur yra dalys; santykiai su vokiečiais; kariuomenės dvasia; karininkų kadras: ar daug vokiečių mūsų kariuomenėje. Atsakyta: turime tris pėstininkų pulkus, beveik visai suformuotus; pulkai rytų Lietuvos fronte. Du pėst. pulkai tebeformuojami fronto užpakalyje; kavalerijos turime vieną pulką iš keturių eskadronų, žmonių skaičius pilnas, tik trūksta balnų. Artilerijos turime 6 baterijas, kurios į didesnius vienetus tuo tarpu dar nesujungtos; lėktuvų turime 10. Technikos dalys tik pradėtos formuoti. Daugumoje apskričių yra komendantūros. Pagaliau, priminta, kad Gardine formuojasi gudų dalys, priklausančios mūsų apsaugos ministerijai. Kokių nors žinių suteikti apie juos atsisakiau, pareikšdamas, kad tiksliau galėsiąs painformuoti gudų ministeris V. Apginklavimas daugumoje vokiškas ir iš dalies rusiškas. Ginklai visai gausiami: iš vietos gyventojų per karą paslėpti; supirkinėti iš atskirų vokiečių kareivių, arba išmainyti su jais ant valgomų dalykų (kiaušinių, dešrų, lašinių); paskiausiai vokiečių valdžios atstovai legaliu būdu parduoda mums ginklus, aprangą, municiją. Visa mūsų kariuomenė susideda iš savanorių, kurių apie 10.000; tuo tarpu ne visi aprenkti ir apginkluoti. Galima spėti, jei ne šitie trūkumai, savanorių galėtume turėti daugiau.

Visa tai išklauses, kpt. H. drauge su padėka reiškė nusistebėjimą ir prisipažino turėjęs visai kitokių žinių apie mūsų kariuomenę. Nesiteiravau, iš kur tų žinių jis turėjo, nes man ir be to buvo suprantama, kad iš Varšuvos, iš kur visa pirmoji R. Kr. misija atvyko. Iš tolesnio pasikalbėjimo galėjau suprasti amerikiečių klaidingą nuomonę, kad mes esame vokiečių įtakoje ir kad mūsų santykiai su jais turį būti labai geri. Tos nuomonės išsklaidymui teko priminti jam kelis žiaurius incidentus su vokiečiais Alytuje, kada įvykdavo atvirų ginkluotų susirėmimų ir kada atskiri vokiečių kariai buvo mūsų savanorių nuginkluojami.

1919. III. 16.

Apie 10 val. po pusryčių trys automobiliai laukė svečių ir palydovų, kad apvežiotų ir parodytų įžymesnias Kauno vietas. Amerikiečiams labai patiko katedra, kuri iš oro nekaip atrodo, bet viduje labai graži, didinga, „majestic“. Miesto muziejuje daugiausia domėjosi iškasenomis; aiškino pats Daugirdas. Privažiavę prie „Saulės“ namų, svečiai labai susidomėjo ir nustebo, sužinoję, kad jie pastatyti mūsų išeivių į Ameriką lėšomis. Aplankėme dar porą fortų.

Paskirtu laiku, būtent 2 val. 30 min. susirinko prie „lunch'o“. Griežė tas pats kvartetą. Šį kartą visi valgė paskubomis ir be prakalbų, nes turėjome važiuoti į provinciją — Suvalkijon, kaip jau buvo iš vakaro susitarta. Dar prieš sėdant į automobilius parodyta svečiams telefonograma, gauta iš pafrontės su pranešimu, kad mūsų kariuomenė, karininko N(astopkos) vadovaujama, paėmė Šeduvą ir Labą. Amerikiečiai tuo nustebo, susidomėjo ir pareiškė, esą jie buvę informuoti, kad mūsų pafrontėje stovį vien tik vokiečiai, kurie ir sulaiką bolševikus. Teko jiems po to vien tik pasiūlyti aplankyti mūsų pafrontę ir patiems įsitikinti, kad jų žinios klaidingos.

Marijampoliečiai, matomai, apie mūsų atvykimą buvo įspėti, nes, kaip šventadienį, pasitiko labai didelė minia; 1 pulko kareiviai stovėjo špaleriais iš abiejų gatvės pusių. Griežė pulko orkestras. Priėmimui pasirinkta vieta „Birutės“ cukrainėje. Vaišingi marijampoliečiai tuoj susodino prie gausingai gėrybėmis apkrautų stalų. Čia, be Marijampolės visuomenės veikėjų, buvo ir mūsų karininkų. Amerikiečiai tokiu priėmimu buvo be galo patenkinti, net nebenorėjo toliau važiuoti. Mjr. Ross priėmė dar dvi delegacijas, būtent, iš miesto valdybos ir nuo valstiečių. Iš jų teko daugiausia girdėti apie padarytas skriaudas ir dabar, nors rečiau, tebedaromas okupantų-vokiečių.

Nors svečiai ir nebenorėjo toliau važiuoti, tačiau priminus, kad Vilkaviškyje jų nemažiau laukia, išvykome. Atsisveikindamas mjr. Ross pasakė kalbą, kurios trumpas turinys reiškė: Amerika galinga ir padės lietuviams jų vargūs pašalinti, nes Amerika, turėdama arti milijono geriausių ir darbščių Lietuvos sūnų ir dukterų, labai draugiška Lietuvai. Lydimi minios šauksmų: „Valio“ ir „Lai gyvuoja Amerika“ važiavome Vilkaviškiū.

Nors Vilkaviškin atvykome dar temstant, bet ir čia džiaugsmingai pasitiko gausinga minia; prie klebonijos, kur buvo paruoštas svečių priėmimas, stovėjo išsirikiavęs būrys kareivių su orkestru. Tokiu priėmimu amerikiečiai buvo labai sujaudinti. Mjr. R. prisipažino, kad pirmą kartą matęs tokį atvirą širdingumą, kurį jie, atvykę iš tolimos šalies, gavo patirti tarp lietuvių. Mjr. Ross ir čia priiminėjo ir kalbėjosi su įvairių delegacijų atstovais. Jiems ypatingai malonu buvo, kad tarp delegacijų narių buvo keli gyvenę Amerikoje ir dar kalbą angliškai.

Klebonas pasirodė labai vaišingas, surengė iškilmingus pietus, kuriuose pasakyta karštų kalbų amerikiečių ir vietos kunigų. Išsirengėm važiuoti Kaunan apie 10 val. 30 min. Teko stebėtis žmonių kantrumu, kurie, važiuojant gatvėmis, kėlė ovacijų; jų buvo beveik tiek, kiek ir įvažiuojant.

Kelionė atgal nelabai sekėsi, nes mašinos pradėjo gesti ir tekdavo sustoti. Veiveriuose dvi jų galutinal

Kazlų-Rūdos stoties vaizdas vokiečių okupacijos laikais

atsisakė vežti toliau, tad teko svečius susodinti į vieną, likusią sveiką, o mes, palydovai, palaukėme ryto, kada atvykusi mašina iš Kauno mus parvežė. Apskritai, tuo metu automobiliai daugiausia buvo tokie, kad, su jais į užmiestį išvažiuojant, drauge reikėjo pasiryžti laukti, jei ne visiško sustojimo, tai nuolatinių trukdymų. Teisybė ir tai, kad daugumas jų buvo įgyta pigia kaina, kaip nebetinkami vokiečiams tolesniam naudojimui.

1919. III. 17.

Po vėlybų pusryčių svečiai panorėjo susipažinti ir dalyvauti neseniai sudarytame ministerių kabineto posėdyje, kuris įvyko banko namuose, pirmininkaujant p. D. Po posėdžio beveik visi ministrai dalyvavo pietuose, suruoštuose „Metropolio“ salėje. Pietums pasibaigus, begeriant kavą (matomai, apsaugos ministerio įsakymu sudaryta — proga pasirodyti svečiams) mūsų kariuomenės rinktinė, susidedanti iš įvairių ginklo rūšių, žygiavo Laisvės alėja. Besisvečiuoja, nugirdę orkestro garsą ir, sužinoję, kad žygiuoja kariuomenė, vienas po kito šoko nuo kėdžių ir skubėjo prie langų; kai kurie išėjo į gatvę, kad pamatytų mūsų jauną kariuomenę. Priešakyje ėjo orkestras, toliau batalionas pėstininkų, eskadronas gusarų, gale baterija. Amerikiečiai tuo reginiu buvo labai patenkinti; mus lietuvius šita mūsų savanorių demonstracija iki širdies gilumos sujaudino. Dar prieš išsiskirstant, mjr. Ross išreiškė misijos pageidavimą rytoj aplankyti pafrontę prieš bolševikus.

1919. III. 18.

Apie 10 val. išvykome automobiliais Rumšiškių link, kad parodytumėm mūsų savanorius, užimančius pozicijas prieš bolševikus. Rumšiškėse pasitiko mus baterijos vadas, kalbą rusiškai. Miestelio pakraštyje stovėjo šaulių kuopa, sudariusi bataliono rezervą; miestelio aikštėje (turgavietėje) pastatyti du baterijos pabūklai.

Baterijos vado ir kitų karininkų buvome pakviesti į privatų namą arbatėlės. Apie pusvalandį pasisvečiavę grįžome atgal. Pakelyje amerikiečiai panorėjo susipažinti su mūsų kaimiečių gyvenimu: jų trobesiais, apsirengimu, darbu, pirkios įrengimu. Pirmoji aplankyta troba pasirodė švari. Svečiai atkreipė dėmesio į fotografijas, kuriomis gausiai buvo papuošta siena, apačioj šventųjų paveikslų; fotografijos pasi-

rodė iš Amerikos nuo giminių. Kitoje troboje svečiai susidomėjo staklėmis, kuriose sėdėjo audėja; jie norėjo patirti, kiek esą galima išausti per valandą, arba dienų bėgyje. Šeiminkė pasirodė apsikri; pastebėjusi svečių smalsumą, ji parodė kelis labai ilgus, gražiai išaustus rankšluosčius, su gražiais galais. Mjr. Ross paprašė parduoti jam tuos gražius ir savotiškus rankšluosčius. Šeiminkė pareiškė, esą jai daug būtų maloniau, jei tokie garbingi svečiai sutiktų priimti kaip dovanėlę atsiminimui. Mjr. R. buvo labai patenkintas ir su padėka priėmė. Trečioje troboje užtikome būrelį vaikų, besišildančių prie krosnies. Jie buvo basi ir jų drabužėliai apdriskę. Klausiant, kodėl vaikai nelanko mokyklos, atsakyta: mokykla esanti tolokai, šalta, o apsirengti nesą kuo; eidamas kuris vaikas į orą, imąs motinos kailinius.

Ivažiavę į Laisvės alėją, jau iš tolumos pastebėjome didelį žmonių susigrūdimą prie „Metropolio“, jų tarpe gana daug matėsi vokiečių kareivių. Mums teko sustabdyti mašinas kiek toliau nuo viešbučio ir eiti pėstiems. Ant šaligatvio ties viešbučiu stovėjo tarp kitų daug vokiečių ir mūsų karininkų. Iš jų sužinojome, kad prieš 3—4 minutes mūsų sargybinis Pranas Eimutis nukautas vokiečių seržanto Sass, kuris norėjęs su savo draugais įsiveržti „Metropolin“, bet pasipriešinęs stovėjęs E. Vokiečių karininkai stengėsi nuraminti savo įsikarščiavusius kareivius, kurie reikalavo paleisti seržantą S. Tie patys vokiečių karininkai stengėsi ir mūsų kareivius perkalbėti, kad nesigriebtų kokių griežtumų, norint išvengti santykių pablogėjimo, o gal ir kraujo praliejimo. Jie pripažino ir nusiskundė, esą dalis jų kareivių, įvedus Soldaten-Rath'us, ištvirkusi; tačiau jie esą pasiryžę ir pasižadą juos suvaldyti ir kaltininkus tinkamai nubausti. Ypatingai rūpinosi sušvelninimu kalbantieji lietuviškai bar. Ropp ir dar kitas.

Nukautąjį mūsų savanorį, Praną Eimutį, radome paguldytą viešbučio prieškambarėje ant stalo, dar šiltą. Amerikos kapitonas daktaras Jenkin pirmutinis apžiūrėjo mūsų naują didvyrį ir konstatavo staigią mirtį.

Tas įvykis visus be galo sujaudino ir nuotaiką prislėgė, ypač esantiems „Metropolijoje“. Visi susirūpino ir piktinosi tokiu žiauriu vokiečių kario elgesiu. Daugelis mūsų karininkų nebenorėjo leisti su vokiečiais į jokiais kalbas ir derybas; piktinosi, kad dar jie leidžiami viešbutin esą bereikalingoms deryboms. Jie garsiai reikalavo, kad visiems mums būtų leista griebtis tuoj ginklų ir vyt vokiečius iš Kauno ir Lietuvos. Vyriausybės atstovai, matyt, būdami tos nuomonės, kad mes dar tebesame silpnesni už vokiečius, stengėsi likviduoti incidentą ramiu būdu.

„Metropolio“ sargybai sustiprinti buvo atsiųsta kuopa iš komendantūros. Į antrąjį aukštą atgabenta trys dėžės su rankinėmis granatomis, kurių viena palikta mano kambarėje, o kitos dvi koridoriaus galuose. Koridoriuose budėjo apie 15 ginkluotų puskarininkių ir karininkų.

Amerikos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas mjr. Ross tuoj pareikalavo iš vokiečių general-komandos įgaliotų asmenų su pasiaiškinimais. Netrukus tie atstovai dviese atvyko. Pasikalbėjimas įvyko mjr. Ross kambarėje. Jis reikalavo: kuo greičiausiai nubausti nusikaltėlius, suvaldyti ir palaikyti drausmę tarp savo ištvirkusių kareivių ir laiduoti jų neliečiamybę Lietu-

voje, kaip oficialių Amerikos Raudonojo kryžiaus atstovų. Viskas buvo prižadėta ir po 15 min. abu vokiečių karininkai išėjo iš viešbučio.

Kaip jau pirmą atvykimo dieną buvo numatyta, Amerikos Raudonojo Kr. misija pradėjo rengtis kelionei atgal. Jie pareiškė, esą savo uždavinį atlikę ir juo greičiau jie sugrįšią Varšuvon, juo greičiau Lietuva susilauksianti skubios ir labai reikalingos Amer. R. Kr. pagalbos.

1919. III. 19.

Amerikiečiai pasirinko kelionę per Gardiną, kur norėjo susipažinti su mūsų bičiuliais gudais. Keliauti iki Gardino reikėjo automobiliais, o iš ten Varšuvon — geležinkeliu. Amerikiečiai atsisveikino su liūdesiu ir širdgėla dėl žuvusio ir juos saugojusio Prano Eimučio. Mūsų savijauta kiek pragiedrėjo, kada sužinojome, jog prancūzų misija jau esanti kelyje į Lietuvą.

Amerikiečius vežėme keturiais automobiliais. Palydovų buvome septyni, kurių skaičiuje ir gudų ministeris Voronka. Tačiau nelemta buvo visiems mums pasiekti Gardiną dėl, kaip jau minėjau, menkos mašinų vertės. Dar neprivažiavus Marijampolės, vienas automobilis visai sugedo ir toliau eiti nebegalėjo. Sustodavo ir kiti, bet ėjo kiek toliau. Antroji mašina galutinai sugedo, nepasiekusi Sipliškių kaimo, trečioji — netoli to kaimo, kur buvo lenkų įtaka; čia pasirodė jų milicininkas.

Amerikiečiai buvo susodinti į vienintelį dar užsilikusį automobilį; mudu su p. Voronka nuėjome pėsti į Suvalkus, kur tikėjau surasti kokią nors pagelbą. Iš Suvalkų ir paskutinė mašina nebegalėjo traukti toliau. Teko kreiptis į vokiečių vietinę generalkomandą. Noroms jie teikė mums pagalbą: amerikiečius savo automobiliu nuvežė į Gardiną; apsiėmė ir sutvarkė mūsų automobilius aviacijos dirbtuvėje be užmokesčio; man išdavė dokumentus, galiojančius važiuoti jų geležinkeliu via Suvalkai—Insterburg—Kaunas, pilna uniforma ir ginkluotam. Manoma, jog vokiečiai tokį prielankumą rodė tik todėl, kad buvo pirma kreiptasi į juos, o ne į lenkus, tuoj po atvykimo į Suvalkus.

Gen. ltn. Tamašauskas

TIESIAMAS VIENBĖGIS GELEŽINKELIS

Rusų inžinierius Jarmonšukas atliko didelį žygį geležinkelio ir, aplamai, technikos srity: sudarė vienbėgio geležinkelio projektą.

Žinome, kad geležinkeliai turi du bėgius. Bet, norint išplėsti didelį greitį, jau seniai galvojama ką nors naujo sugalvoti geležinkelio srity, nes dviem bėgiais traukinys riedėdamas, dėl tam tikrų kliūčių, savo greičio jokiū būdu negali išplėsti. Todėl, turint visa tai galvoje, kilo mintis padaryti traukinį, kuris riedėtų tik vienu bėgiu. Tiesa, ši mintis jau prieš 25 metus buvo keliama, tačiau liko nepažinta. Pereinamais metais vėl pradėta svarstyti vienbėgio geležinkelio idėja.

Dabar į vienbėgį geležinkelį pradėta žiūrėti kiek kitaip — pripažinta tai galima ir įvykdoma. Sovietų vyriausybės padėdamas, inž. Jarmonšukas ėmėsi darbo. Paskiausiai jau pradėta statyba. Nutarta nutiesti 25 km ilgumo vienbėgio geležinkelio linija netoli Maskvos. Bėgiai visiškai ne tokie, kaip šandie vartojami. Bėgis — tai siauras geležies ir betono kelias nuolaidžiai įdubusiu viduriu. Traukiniai irgi kitoki — neturi ratų. Jų vietoj yra pailgi, kiaušinio pavidalo, rutuliai, kurie riedės tuo bėgiu ir trauks visą traukinį. Traukinio vagonai irgi savotiškos konstrukcijos. Žodžiu, visiškai perversmas šioj srity. Toks traukinys, manoma, nubėgs per valandą per 300 km ir lengvai įveiks visokius pasisukimus, o elektros energijos suvartos visiškai nedaug.

A. V.

Kariškojo mokslo propaganda visuomenėje

Š. m. „Kario“ Nr. 12. Alg. Vingrys straipsnyje: „Kariškos pramogos — geriausia kariškos dvasios ugdymo propaganda“ palaiko jau anksčiau „Karyje“ iškelta Pejūno nuomonę rengti kariškuosius pasilinksminimus, pramogas ir pažymi, kad tik tokie, neva kariški, pasilinksminimai išpopuliarins karinio mokslo svarbą visuomenėje. Kiekviena naujai iškelta mintis kariškame mokinių gyvenime aktualėja, o jeigu dar ji yra tokia, kuria vadovaujantis galima atsiekti gerų rezultatų, tai stengiamasi ji ir įgyvendinti, bet kariškujų pramogų ir pasilinksminimų rengimu, deja, nedaug ko galima atsiekti, nes jie, be savo teigiamumų, turi daug ir neigiamų pusių. Jeigu vienas sumanymas netinka mūsų mokyklų kariškam susiartinimui su visuomene įgyvendinti, tai mes turim projektuoti, galvoti, ieškoti kariškajam už mokyklos sienų veikimui naujų kelių ir mūsų galvoje turi visados būti šūkis: *Daugiau bendradarbiauti su visuomene ir propaguoti karinį tautos parengimą!*

Karinius pasilinksminimus ir pramogas visai smerkti negalima, bet jos turi būti daugiau praktikuojamos rengti žiemos ar rudens metu. Į tokias pramogas ateitų miestelėnai ir vietos inteligentai, bet mums juk daugiau rūpi sutraukti kaimiečiai, ypač tie jaunuoliai, kurie rengiasi tarnauti kariuomenėje. Bendrai tenka pasakyti, kad kaimiečiai į mieste rengiamus pasilinksminimus nenori vykti, o, priešingai, į visokius organizacijų paminėjimus, rengiamas aktualiomis problemomis paskaitas su noru atvyksta. Todėl siūlyčiau vietoj rengti tokias pramogas, kur matytumėm tik miesčionis ir miesto inteligentus, organizuoti visuomenei pavasario švenčių dienomis iš kariškojo parengimo — kariuomenės gyvenimo, Nepriklausomybės kovų ir t. t. paskaitas. Į tokias paskaitas su noru atsilankytų kaimiečiai. Pavyzdžiui, kai mūsų L. Š. S-ga pradėjo propaguoti cheminį karą, jo pasėkas ir baisumus, o be to, ir apsigynimo priemones (dujokaukes), tai į tokias šaulių būrių vadovybių rengiamas paskaitas atsilanko minios žmonių. Kodėl mes negalime aktingiau propaguoti visuomenėj kariškąjį parengimą. Sąlygos yra puikios, vadus turime gerus, o trūksta, kai kada, tik... noro. Tokias paskaitas visuomenei turėtų laikyti vyresnieji klasių mokiniai, kurie kartu įprastų ir dirbti visuomeniškąjį darbą.

Artėjant pavasariui, reikia pagalvoti ir apie taip vadinamas „kariškojo mokslo propagavimo dienas“, kurios kitose šalyse, kaip Anglijoje, Amerikoje ir kitur, yra praktikuojamos ir jose dalyvauja viso miesto moksleiviai ir studentai, nelyginant, kaip pas mus pavasarį rengiamuose Kauno moksleivių manevruose. Tose šalyse tokios dienos yra rengiamos didesniuose miestuose, bet mums ne pro šali rengti tokias dienas ir mažiausiuose miesteliukuose, nes pas mus daug dar yra nesuprantančių karinio mokslo svarbos tautiečių. Prieš rengiant tokią dieną, reikia gerai pasirengti: gerai mokėti tankinę ir kautynių rikiuotę, mokėti „triūkų“ ant turniko ir sijų, sutartinai ir tik kariškas dainas padainuoti, būti pasirengusiems šaudyme ir visas kariuomenės dalinių: grandžių, skyrių, būrių ir t. t. pareigas turi eiti patys autoritetingi mokinių ir lektoriaus akyse mokiniai. Taip pasirengę turėtų pranešti atitinkamais plakatais visuomenei, kad tokią tai šventės dieną rengiama *karinio lietuvių tautos mokslo propagandos šventė*. Plakatai turi būti papuošti atitinkamais, kariškos dvasios, piešiniais. Jus galima paimti ir iš „Kario“ viršelių. Gerai painformuota visuomenė tokią dieną su noru atvyks ir dar labiau, kai žinos, kad visa tai rengia jų sūnūs — moksleiviai. Tos dienos rytą reikėtų, susitarus su atitinkamom įstaigom, iškabinti tautines vėliavas. Mokiniai, kurie dalyvautų tose iškilmėse rikiuoti (turi dalyvauti tik tie, kurie yra pasirengę), turi turėti tvarkingą ir švarią mokinių uniformą. Susirinkti patogiausią mokyklos aikštėje ir išsirikiavusiems, orkestrui griežiant (o tas jau būtina!), vykti į pamaldas, o paskui gražioje lygioje vietoje parodyti visuomenei kas yra iš tėvynės gynimo darbo išmokstama mokykloj. Visas programos atlikimas pareina nuo mokinių ir instru-

ktoriaus sumanumo. Tokios dienos jau keliose vietose buvo praktikuojama rengti ir davė gražiausių rezultatų.

Tad, su pavasariu — į darbą! Atsiminkime, kad iš mūsų laukiama kilnių tautos vyrų, nes mes tautos ateitis. Norint būti gerais tautos sūnumis, reikia be pertraukos dirbti.

Juozas Leblionka

Skautų patrono diena

Balandžio mėn. 23 d. viso pasaulio skautai-ės iškilingai švenčia savo patrono šv. Jurgio dieną. Šv. Jurgis yra viso pasaulio skautų išrinktas patronu-globėju. Šį kilnųjį ritierį pasiryžo sekti visi skautai ir eiti jo pėdomis.

Šv. Jurgis buvo ritieris. Nors yra gyvenęs keliolika šimtų metų prieš skautų organizacijos įsikūrimą, bet jo kupina širdis artimo meilės, tvirta ištikimybė savo principams ir pasiaukojimas — visa tai artima skautams. Todėl jis ir buvo išrinktas skautų organizacijos patronu, nes jo ritieriškas gyvenimas ir darbai prilygsta skautų organizacijos ideologijai. Ritierių ir skautų šūkiu yra tie patys: „Dievas, tėvynė ir artimas“, „Būk visada pasirengęs!“ arba kitaip pasakius: „Budėk!“. Ritierių įstatai arba principai yra tokie pat. Ilgainiui ritieriai išnyko, o jų pėdomis pradėjo sekti plačiai pasaulyje išgalėjusi Roberto Baden-Powell'io sukurta skautų organizacija. Skautai, vadovaudamiesi savo įstatais ir įsakymais, prilygsta anų laikų ritieriams. Skautų trečiasis įsakymas reikalauja: „Būk ritieris, neturtingųjų ir silpnųjų gynėjas ir tiesaus kelio sekėjas“.

Šv. Jurgis paveiksluose yra vaizduojamas apsivilkęs ritierio šarvais, su šalmu, sėdintis ant gražiai pabalnoto arklio, ir ilgu durtuvu rankoje duria baisų slibiną — smaką. Slibinas turi simbolinę reikšmę, tai visos blogybės, kurias žmogus sutinka savo gyvenime. Tąsias blogybes turi kiekvienas žmogus nugalėti.

Skautų patronas šv. Jurgis yra simbolis kilnaus ritieriškumo. Jis yra geriausias pavyzdys, kad žmogus, turėdamas aukštų tikslų ir norėdamas juos pasiekti, visuomet pasiekia. Jo ritieriškas gyvenimas ir idealai yra susiję su skautiškuoju gyvenimu. *Jis savo idėjas ne žodžiais, bet darbais vykde.* Tokie ir mes, skautai, turime būti. Ir mes, skautai, sekdami mūsų patroną, stenkimės ugdyti savo gyvenime jo gyvenimą puošusias dorybes. *Sek savo patroną šv. Jurgį, naikink pasaulyje pikta, o pirmiausia išnaikink piktybę pats savyje.*

Mėgsta ir mūsų lietuvių tauta tą kilnųjį ritierį, gal būt, ir todėl, kad į jį yra panašus Lietuvos Vytis, lietuvių karžygys, amžiais stovėjęs Lietuvos nepriklausomybės sargyboje. Dažnai galima užtikti prie kiemo kryžių ir po stogeliu stovinčią šv. Jurgio statulėlę. Kaip šv. Jurgis yra simbolis ritieriškumo, taip Vytis — simbolis Lietuvos nepriklausomybės. Tai rodo, kad ne vien skautai yra šv. Jurgio gerbėjai, bet ir visa lietuvių tauta.

Skautai, sekdami šv. Jurgį, savo organizacijos globėją, stengiasi būti patys geriausieji ir tauriausieji Lietuvos jaunuoliai ir nenuilstamai dirbti pagal savo šūkį: Dievui, tėvynei ir artimui.

Vyt. Maciūnas

JAU MES GALUTINAI PASIRENGĖM ŠAUDYMU

Šiomis dienomis Marijampolės Marijonų gimnazijos VIII klasė atliko parengiamuosius darbus šaudymui kovos šoviniiais. Buvo praktiškai atliktas taikymas: kiekvienas turėjo progos nutaikyti į kokį nors tašką, o paskui instruktorius tą nutaikymą patikrindavo ir nurodydavo klaidas. Po šios praktikos, kai jau visi gerai išmoko taikyti, buvo atliktas šaudymas šratais. Kiekvienas gavo po tris šovinėlius, kuriuos stengėsi kuo geriausiai sunaudoti. Šaudymo rezultatai buvo geri ir be to, žymiai geresni negu pereitais metais. Dabar po šio pasirengimo visi nekantriai laukia šaudymo kovos šoviniiais.

Trečlokas

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PAŠVENTINTI PAUKŠČIAI

(Anbo IV šventinimo dienos mintys)

Aušo balandžio mėn. 14 d. rytas. Pro raudonus A. Fredos kareivinių rūmus spinduliuodama kėlėsi pavasarėjanti saulė.

— „Tram, ta-ta, tam...“ — skamba trimito balsas.

Kareivinėse užesys, rengimasis dienos darbui. Taip, kaip ir visada. Tačiau, kodėl kareivių veidai kitoniški?.. Širdyse šventė, akyse laukimas...

Šiandie aviacijai reikšminga diena: inž. plk. ltn. Gustaičio sukonstruotų plieninių paukščių Anbo IV šventinimo rytas.

Aerodrome darbas virte verda. Iš angarų lenda vienas po kito lėktuvai. Šventinamieji išlygiuojami vienoje linijoje, kurių priešakyje Anbo IV tėvas Nr. 52. Didingai išskleides plačiuosius sparnus laukia, kada plieninę jo kaktą pašlakstys švėstu vandeniu.

Laikrodžio rodyklė artėja prie 12. Aerodrome pilna karininkų, kareivių, aviacijos dirbtuvių darbininkų. Visi, svarbiai išsilygiavę, laukia iškilmingos valandos.

Staiga:

— Aviacija, ramiai — pagarba dešinėn! — sukomanduoja dalies vadas plk. Pundzevičius.

Tyla.

Pro išlygiuotus kareivius eina krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, vyr. štabo v-kas gen. ltn. Kubiliūnas ir kiti aukštieji karo vadai.

— Sveiki, vyrai!..

— Sveiks, tamsta!.. išsiveržia iš šimtų krūtinų nuoširdus pasveikinimas.

Artėja iškilmingiausioji minutė.

K. aviacijos kapelionas kun. Normontas, apsirengęs bažnytiniais rūbais, pradeda šventinimo apeigas.

Prieš šventindamas pasako suglaustą kalbą, kurioje pabrėžia, kad ir geriausia mašina, jei ją neglobos Aukščiausioji Būtybė ir prityrusio žmogaus geležinė valia bei lakusis protas, bus bejėgė, negyvas medžiaginis kūnas. Tačiau, ta pati mašina, valdoma sumanaus proto ir globojama Aukščiausios Būtybės, tarnauja ne tik tautai, bet ir visai žmonijai. Pasibaigus kalbai, lėktuvai apšlakstomi švėstu vandeniu.

Gražu ir iškilminga. Rodos, tie negyvi, žmogaus — genijaus sukurti, plieniniai paukščiai turi širdį, jausmus ir suglaudę sparnus atsidėję klausosi jiems skirtos maldos.

Po iškilmingų šventinimo apeigų prabyla krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis. Štai keletas jo pasakytų reikšmingų minčių:

„Šiandie ne tik aviacijai, bet ir visai tautai reikšminga diena. Atliekame senas lietuvių tradicijas — šventiname savo šalyje pagamintus lėktuvus. Dabartiniais sunkiais ekonominio gyvenimo laikais tasai savo lėktuvų gaminimas yra didelis technikos laimėjimas, begalinis darbas. O kiekvienas sąžiningai atliktas darbas yra mūsų klestėjimo, kultūringumo ir didybės pažymys.

— Tąja iškilmingos dienos proga didžiausią padėką reiškiu jums, aviacijos dirbtuvių darbininkai, kurie savo fizine ir proto jėga realizavote tą didelį inž. plk. ltn. Gustaičio sukonstruotų lėktuvų statybos darbą. ... Tad, visi vieningai dirbkime brangiajai tėvynei Lietuvai. Dirbkime taip, kad mūsų Tautos Vadas galėtų pasidžiaugti savo ištikimųjų tėvynės sūnų ir dukrų nenuilstamojo darbo vaisiais“...

Tai tik kelios p. ministerio pasakytos mintys, jų buvo daugiau ir viso neišdils iš klausiusiųjų širdies.

Po to, pašventintieji lėktuvai, galingai sužė, paliko motiną žemę ir dideliu kryžiumi pažymėjo žydrujų dangų.

Du kartu apsukę Kauną, pašventintieji paukščiai vienas po kito palietė žemę.

Nutilo motorų užesys, tik, rodos, nematomas balsas iš kažin kur kartojo:

... Išskleidę sparnus melsvo tolio draugai,
Ir kančia palikę ant žemės juodos;
Sukilkim, kaip vienas plieniniai arai,
Išgirdę tik balsą didvyrių tautos...

Vladas Burkauskas

LAUKIAMA, KAS BUS ŠAUDYMO NUGALĖTOJAS

5 p. D. L. K. Kestučio pulko puskarininkių ypatingieji šaudymo pratimai iš šautuvų eina pilnu įtempimu ir smarkia konkurencija. Šiais metais pradėjo šaudyme pirmauti vyr. pusk. Tamoševičius, kuris po trijų atliktų pratimų pralenkė senąjį šaudymo meistrį viršilą Karčiauską ir atsidūrė pirmoj vietoj. Idėtas treningo darbas, nemaža valios ir noro, daugumai puskarininkių laiduoja pasiekti gerus įvairių distancijų šaudymo rezultatus. Iš anksto, žinoma, sunku pasakyti, kuriam bus lemta laimėti, bet daug vilties dedama vyr. pusk. Tamoševičiui. Atlikus dar 2—3 pratimus, bus galima aiškiai spręsti nugalėtojų eilę.

Balandžio 12 d. visiems išvykstantiems į atsargą buvo surengta ekskursija į „Maisto“ fabriką. Ten mus supažindino su įvairių skyrių darbo veikimu, tvarka ir priežiūra. Visi buvo labai patenkinti.

Balandžio 8, 9 ir 14, 15 d. d. pulko salėje buvo surengta pora komedinio turinio vaidinimų. Be to, ėjo graži filma „Žiaurioji divizija“.

15 d. pulko aikštėje buvo pirmos šiais metais futbolo rungtynės tarp pulko komandos ir A. Panemunės JSO.

Nestiprios sudėties pulko komanda savo priešininką sugebėjo nugalėti net 6:2. Tai gražus kęstutininkų pasirodymas ir tenka tikėtis, kad komandą sutvarkius gali kęstutininkai neblogai pasirodyti ir prieš stipresnes komandas.

Mūsų garsioji bėgikų komanda, kuri jau antri metai iš eilės laimi bėgimo rungtynes per Kauną, nutarė ir ateity, jeigu pulkui bus leidžiama dalyvauti, šį laimėjimą niekad iš rankų neišleisti. Nors kasmet keičiantis kareivių sudėčiai pulke komandos pajėgumas susilpnėja tam tikru laikotarpiu, bet didelis noras iš dalyvių pusės, parama ir paskatinimas iš pulko vyresnybės, niekuomet neleidžia dvejoti dėl komandos laimėjimo.

Viktoras

1 GUSARŲ D. L. E. K. JONUŠO RADVILOS PULKO KONKŪRAI

Balandžio 15 d. naujoji pulko įrengtoji jojykloj buvo pirmi vieši konkūrai (rungtynės). Ši jojimo ir bendrai sporto šventė turėjo tikslą supažindinti visuomenę ne tik su šiuo sportu bendrai, bet parodyti ir tai, kas nuveikiama per gana trumpą laiką. Todėl buvo duota visiems kariams ir visokiu sportu gražiai pasireikšti.

Pirmoji dalis buvo gusarų grupės gimnastika prie turniko ir tikrosios tarnybos puskarininkių ir gusarų jojimas su svarumos rūšim. Tako ilgis buvo 160 m, kliūtys — 6—60—80 cm aukščio ir 80 cm pločio. Čia laimėjo I vietą jaun. pusk. R a k a u s k a s M i m c a s su arkliu „Greitas“ ir gus. S a g a t a s su arkliu „Frakas“ — II ir III vietą jaun. pusk. Ž u k a u s k a s K a z y s su arkliu „Labanoras“.

Toliau ėjo gusarų grupių voltžavimas ir karininkų jaunų arklių jojimas. Čia su jaunais arkliais laimėjo: jaun. ltn. G a r b e n i s su „Lakūne“ pirmąją vietą, jaun. ltn. M i k e l i ū n a s su „Liberija“ antrąją vietą ir jaun. ltn. K a r o s a s su „Linksmutis“ — trečiąją vietą. Tako ilgis tas pats, tiek pat kliūčių, tik aukštis iki 1,00 m ir plotis iki 1,15 m. Mažiausias greitis 300 m per minutę. Jojimas buvo svarumos rūšies.

Trečiąja tvarkos dalimi buvo gusarų šokimas per „kumelę“ ir liktinių vachmistų ir puskarininkių jojimas greitumo rūšies. Takas — 400 m, 8 kliūtys iki 1,05 m aukščio ir iki 1,20 m pločio. Čia laimėjo I vietą vyr. pusk. M e r k e l i s su „Gintaru“, II vietą — vyr. pusk. K v a r a c i e j u s su „Gražuokė“ ir III — vyr. pusk. P e t r u l i s su „Imbiru“.

Pati paskutinioji dalis ir, žinoma, pati smalsioji buvo gusarų grupės — lygiagrečių gimnastika, salto mortale ir... karininkų senų arklių rungtynių jojimas (senų — konkūrininkų prasme!). Takas — 400 m, 10 kliūčių iki 1,15 m aukščio ir iki

1,40 m pločio. Čia laimėjo pirmąją vietą karo mokyklos joji- mo instruktorius (2 ulonų pulkas) leit. Liormanas su arkliu „Giocintas“, antrąją vietą ltn. Kazakevičius su arkliu „Irklas“ ir trečiąją vietą ltn. Jagutis su arkliu „Aviatorius“. Jojimas buvo greitumo, „laiko“ rūšies.

Visi laimėjusieji gavo garbės prizus, o kai kurie laimėjo pereinamąsias dovanas.

Labai gražiai pasireiškė ir gusarų gimnastika, kuri, kaip gusarų klasės, yra visai aukšta. Ne vienas visai užtarnautai gavo garsių „katučių“.

Svečių buvo prisirinkę taip pat nemaža, oras rungtis buvo palankus, pulko orkestras taip pat darniai sugriežė atskirų dalykų ir rungtynės po poros valandų rungtyniavimo gražiai pasibaigė.

Kpt. Žl.

„KARYS“ KAREIVINĖSE

Kiekviena kuopa, baterija, eskadronas gauna keletą „Kario“ numerių. Be to, ateina ir kitų laikraščių. Bet dažnai tarp kareivių kyla ginčų: kam priklauso „Karys“. Vienas laiko sau pirmenybę — kitas sau. Ir kartais įvyksta smarkių barnių.

Tą uždavinį galėtų išspręsti skyrininkai. Tegul kiekvienas skyrininkas gauna po vieną „Kario“ numerį savo žinion. Ir lai teduoda skaityti tik savo skyriui. O perskaičius, vėl reikia grąžinti skyrininkui. Skyrininkas kiekvieną numerį turėtų saugoti, kad reikiant nereiktų kur gaudyti po kuopą. O tu reikalų dažnai būna.

Aš manau, kad toks būdas skaityti „Kari“ yra galimas, nes į kiekvieną kuopą ateina ne vienas, bet keli „Kario“ egzemplioriai. Taip galima elgtis ir su kitais gaunamais laikraščiais.

Tuo būdu bus apsaugotas „Kario“ ir kitų laikraščių naikinimas ir išspręstas bei likviduotas dažnai kylas ginčas.

Al. Sic.

TVARKOME KARIŲ KAPUS

Kasmet pavasarį tvarkoma Jonavos ir Skarulių kapinėse esą karių kapai. Kai kurių karių kapus prižiūri ir tvarko jų tėvai, šeimos ir giminės. Kapus tų žuvusių karių, kurie neturi giminių nei artimųjų, dideliu malonumu ir rūpestingumu tvarko Vytauto D. kuopa. Ir šiemet jų kapai apsodinti gėlėmis ir sutvarkyti kryžiais.

EKSKURSIJA Į DEGTUKŲ FABRIKĄ

Balandžio mėn. 10 d. Vytauto Did. kuopos kareiviai nuvyko į Lietuvos degtukų akc. b-vės fabriką „Uran“. Direktorius mielai leido apžiūrėti fabriką. Grupėmis po 20 žmonių ėjome per skyrius žiūrėdami kaip pagaminami degtukai. Kiekvienai grupei buvo paaiškinta ir parodyta prie įvairių mašinų atliekamas darbas. Apžiūrėjus kuopai fabriką, p. direktorius kiekvienam kareiviui padovanojo po 10 dėžučių degtukų. Į kareivines grįžome visi patenkinti ir dėkingi p. direktoriui už leidimą apžiūrėti fabriką ir dovanas.

V. s. p. Grigoras

VETERINORIŲ EKSKURSIJOS

Atšilus pavasario orui, karo veterinarijos puskarininkių mokyklos mokiniams buvo surengtos kelios ekskursijos. Viena tokia ekskursija kovo 27 d. ir balandžio 5 d. buvo surengta į akc. „Maisto“ b-vės skerdyklą. Skerdykloje plk. ltn. vet. dr. Užupis mokinius plačiai supažindino su bekonų bei raguocių skerdimu, mėsos priežiūra ir konservų bei dešrų gaminiu. Ta pačia proga mokiniai buvo nuvesti ir į Aleksoto stiklo fabriką, kuriame susipažino su įvairių stiklo gaminių gaminiu.

Kita ekskursija balandžio 7 d. buvo surengta į valstybinį veterinarijos bakteriologijos institutą, Slabadoje, kuriame ats. mjr. vet. med. dr. Kanauka taip pat plačiai supažindino ekskursantus su labai modernišku instituto bei arklidės įrengimu ir su įvairiomis gyvulių užkrečiamųjų ligų bakteriologinių tyrinėjimų priemonėmis. Moderniškoji arklidė su įrengimu kainojusi apie 70.000 litų, o pats institutas apie 1.500.000 litų.

Grįždami iš instituto, mokiniai aplankė Kauno pilies griuvėsius, miesto muziejų ir valdišką garlaivių prieplauką.

Virš. V. Valančius

JAUNŲJŲ KAREIVIŲ PATVARUMAS

Paskiausiai 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko I bataliono jauni kareiviai pilna kautynių apranga atliko 25 km žygį. Atlieke žygį, nuvyko prie pulko kliūčių, kurias taip pat nugalėjo greit ir gerai, t. y. pėrėjo per ilgą ir aukštai iškeltą barjerą, persivertė per platų pylimą, nušoko nuo trijų metrų aukščio tilto, peršoko per trijų metrų pločio griovį ir perlipo per trijų metrų aukščio lentų tvorą. Žygis su visais pilsiais ir kliūčių nugalėjimu truko tik 6 val. Žygio metu jo-

ki mediciniška pagalba nebuvo reikalinga, nes pavargusių, pailsusių, nutrintomis kojomis ir kitokių nebuvo. O iš pačių žygiuojančių teko išgirsti: „Spausk, broli, nes sanitarinis vežimas tik invalidams“ arba: „Nenugalėjęs tokio žygio — mirsi naujoku“. Žodžiu, žygiuojantieji, vienas kitą paragindami, paržygiavo su šypsena ir dainomis.

Padedam Vilniuje badaujantiems lietuviams. Pasirodžius spaudoje įvairioms žinėlėms, kaip kenčia ir vargsta iš bado mūsų broliai — vilniečiai, gedimininkai taip pat stengiasi jiems padėti savo aukomis. Pulko štabe išdininkas yra parengęs sąrašus ir kiekvienas, gavęs algą, pagal išgalę paaukoja. Visi likt. pusk. aukojo nuo 1—3 lit., o karininkai net iki 5 ir daugiau.

San. pusk. M. Grinius

PRADEDAM SPORTUOTI

Atšilus orui, 4 art. pulko sportininkai pradėjo lauke sportuoti.

Raitųjų sporto mėgėjai veik kiekvieną dieną būreliais rengia pasijodinėjimus po apylinkes. Pasijodinėjimai jiems ir jų žirgams gana naudingi, nes palaipsniui žirgas pratinamas ilgesnėms distancijoms, kasdien kitėjant oro temperatūrai ir be to, raitininkas labiau susigyvena su žirgu lauke tinkamų kliūčių nugalėjimo atžvilgiu.

Visa tai juk turės šio tokios naudos būsimose raitųjų sporto rungtynėse, nes ir šiemet be jų neapsieis.

Futbolininkai irgi kamuolį jau spardo po sausą aikštę. Tačiau ar jie įsteigs komandą ir surengs rungtynių, dabar sunku pasakyti. Mat, tuo tarpu maža yra tinkamai mokančių žaidėjų nors vienai komandai sudaryti. Gal trūkumus papildys šį pavasarį atvykstantieji jauni kareiviai, nes tikimasi keletą gauti.

Teniso aikštelė, nors jau porą savaičių, kai tinkamai išdžiūvus ir galima žaisti, bet, kol kas, tenisininkai dar vos vienas kitas težaizdia arba pradeda.

Vandens sportininkai irgi nerimsta. Turėdami tam tikslui geras priemones, nori kuo greičiausiai jas išnaudoti artimajam Paežerių ežere. Jau rengiamasi vežti į jį baidarės ir valtys.

Kitų šakų sportininkai dar merdi, bet ir jie greit pasirodys aikštėje, nes pulke kultivuojama įvairus sportas ir jo šalininkų netrūksta.

Greit bus kar. sporto draugijos pulko skyriaus visuotinis narių susirinkimas, kuriame numatys vasaros sezonui sporto rungtynių programą, treniruotes ir kitas sportiškas pramogas. Taip pat sudarys sąmatą sporto reikmenims įsigyti. Mat, izde jau susirinko nemaža pajamų iš čiuożyklos, narių mokesčio ir kitų šaltinių.

K. S. D. pulko skyriaus nariais yra veik visi pulko karininkai, liktiniai ir civiliniai tarnautojai. Aplamai, skyrius dirba gana sėkmingai ir turtėja sporto priemonėmis.

Benas Jablonskis

RYGA—KAUNAS 51:21 (27:8)

Antras tarpmiestinis krepšiasvaidžio rungtynių susitikimas irgi baigė Rygos naudai — 51:21. Šį kartą, nors ir kiek pakeistos sudėties, Kauno rinktinė priešingai — žaidė žymiai geriau ir stengėsi parodyti viską, ką moka ir gali. Tenka pasakyti, kad jie, iš tikrųjų, geri šioj srity sportininkai ir davė įdomią pamoką mūsų žaidėjams, teisėjams ir patiem žiūrovams.

Golus Kauno naudai įmetė: Heiningas (Grandis) 8, Gontis (Grandis) 7, ir Augulis (Grandis), Klimas (LGSF) ir Vaitonis (LGSF) po 2. Teisėju buvo vėl p. N. Čerėkas, kuris šį kartą savo pareigas atliko kiek geriau. Iš latvių mėtymu pasižymėjo nepaprastai didelio ūgio centro puolėjas Jurcinš.

MSK LL — BAR-KOCHBA 2:2 (0:1)

Balandžio mėn. 13 d. draugiškas rungtynes žaidė naujas LL komandų narys — MSK su A kl. žydų komanda Bar-Kochba. Pirmas puslaikis baigėsi 1:0 paskutiniosios naudai. Bendras rezultatas 2:2.

Nors Bar-Kochba ir A kl. atstovauja, bet yra stiprus vienetas ir, kaip matom, net LL komandoms yra rimtas priešas. MSK jaučiama susižadimo stoka.

ŠŠ. KOVAS — MAKABI 7:0 (3:0)

Balandžio mėn. 14 d. draugiškas rungtynes žaidė Lietuvos futbolo meisteris šančių šaulių Kovas su A kl. komanda Makabi. Nors š. š. Kovas ir nebuvo savo geriausios sudėties (trūko Citavičiaus ir kit.), bet silpną Makabį nugalėjo „meisteriškai“, net 7:0. Makabi žymiai silpnėję už savo giningą komandą Bar-Kochbą ir vargiai ar dominuos per pirmenybių rungtynes.

LFLS LL — LGSF LL 4:2 (3:1)

Balandžio mėn. 15 d. draugiškas rungtynes žaidė neseniai nugalėjusi meisterį š. š. Kovą LFLS su pirmą kartą šiais metais pasirodžiusia LGSF. Pirmas puslaikis prie kiek žymesnės LFLS persvaros baigėsi 3:1 jų naudai. Antras puslaikis praėjo prie lygesnio žaidimo ir baigėsi lygiomis, 1:1. LGSF golą įmušė iš pendelio.

Dėl rungtynių tenka pasakyti, kad jis nebuvo perdaug įdomus. Ir vienoj ir kitoj pusėj buvo jaučiama „pavasariška“ forma. Vis dėlto šios abi komandos yra vienos iš stipresnių LL komandų tarpo.

JSO EITKŪNUOSE

Balandžio mėn. 15 d. Kauno futbolo komanda JSO A viešėjo Eitkūnuose ir žaidė su vietine „Turn und Sportverein“ Pralaimėjo JSO, santykiu 6:8. Pirmas puslaikis baigėsi lygiomis — 1:1.

IDOMI ATS. MJR. TOMKAUS PASKAITA

Balandžio mėn. 15 d. per Kauno šaulių sporto klubo „Grandis“ narių susirinkimą ats. mjr. Tomkus laikė įdomią sportišką paskaitą „Sportas ir vadų atranka“. Prelegentas savo paskaitoj palietė graikų ir romėnų sportavimo laikus ir šių dienų sportinį judėjimą. Apgailestavo, kad šaulių bendro veikimo diagramoj fizinis auklėjimas yra paskutinėj vietoj, o taip neturėtų būti. Kada sportas žmogų padaro drąsų, patvarų, sveiką ir t.t., sportas šauliams būtinas dalykas. Kiekvienas šaulys turįs būti sau vadas, kad reikiant galėtų pats savarankiškai veikti, bet nesidairyty ir nelaukty iš kitų paramos. Prie progos priminė, kad Vilniaus karo mokyklos išleidžiamies karininkams buvo įteikiamas baigimo ženklas ant kurio įrašyti tokie šauliams atmintini žodžiai: „I. tai, kas yra šviesu ir kilnu, žinok tikrą kelią“ ir „Vilnietis ir vienas kovos lauke yra karžygys“. Šitie žodžiai yra paimti iš senovės garbingų laikų, kada lietuviai laimėdavo kautynes po kautynių. Tad ir šaulys — sportininkas turi per sportą išauklėti savyje drąsą, pasitikėjimą savim, stiprų kūną ir dvasią. Nors ir vienas likty kovos lauke, bet nebėgty, kovoty iki paskutinių jėgų. Šaulys — sportininkas turįs auklėti viską, kas tarnauty krašto gynimui ir tuo turįs skirtis nuo kitų sportininkų, kurių idealu yra rekordai ar vien raumenų jėga ir saloninis grožis. „Šaulys-sportininkas turi sukurti naujo tipo žmogų, nuolat pasiryžusį kovoti ir laimėti. Tokio žmogaus vardas yra karžygys“, baigė paskaitą šiais žodžiais ats. mjr. Tomkus.

Klubo pirmininkas ats. j. ltn. K. Tumas susirinkusiųjų vardu padėkojo gerb. prelegentui už gražią paskaitą. Po to pranešė dėl tolimesnio klubo veikimo. Gegužės mėn. 27 d. klubas iškilmingai švęs savo metines sukaktuves. Numatoma plati ir įdomi programa. Visi sportininkai turi atlikti šaudymus šratais ir kovos šoviniiais. Liepos mėn. Kleboniškių miške (netoli Kauno) bus įsteigta sportininkų stovykla, kur bus parengti sporto vadai. Į stovyklą atvažiuos nemaža šaulių ir iš provincijos rinktinių. Susirinkimas baigtas tradicine klubo humoristinio pobūdžio pačių sportininkų sukurta dainele.

KREPŠIASVAIDŽIO PIRMENYBĖS

Balandžio mėn. 12 ir 14 d. d. krepšiasvaidžio pirmenybių susitikimai davė šiuos rezultatus: ASK I B — Hapael II B 12:9 (4:2), š. š. Kovas I B — LDS I B 28:6 (10:6), LGSF I B — ASK II B 2:0 (ASK II B neatvykus, taškai įskaityti be kovos), JSO A — Bar-Kochba A 21:8 (17:1), Makabi — LDS (moterys) 2:0 (paskutinioji neatvyko), JSO B — Sparta B 2:0 (Sparta neatvyko), LFLS B I — „Grandis“ B 24:4 (14:0) ir „Grandis“ A — ASK A 41:10 (13:2).

Jau išėjo**Literatūros Naujienų Nr. 2****RASEINIŲ ŠAULIAI ĮSTEIGĖ SPORTO KLUBĄ**

Balandžio mėn. 11 d. Raseiniuose buvo vietos šaulių sporto klubo steigiamasis susirinkimas. Apskr. komendantas plk. Murnikas atidarymo kalboj užakcentavo, kad pavasariui išaušus raseiniškiai sportininkai turi pradėti aktingai veikti. Ats. ltn. Užubalis laikė paskaitą apie sporto reikšmę šaulių gyvenime. Ragino visus burtis į steigiamą sporto klubą ir lavintis toj sporto šakoj, kuri patinka. Apie sporto reikšmę dar kalbėjo XI rinktinės vadas kpt. Matelis. Apgailestavo, kad mes per daug mėgstame kambarius, vengiame gryno oro. Pažymėjo, kad senovės lietuviai gerokus ažuoliukus išraudavo ir jais daužydavo kryžiuočius, o dabar daug kas iš mūsų net karkliuko neįstengia išrauti. Miesto šaulių būrio vadas N. Kvilklys paskaitė jo paties parengtus klubo įstatus. Klube veiks 12 sekcijų. Į klubo vadovybę išrinkti: apskr. inž. Adomonis, ats. ltn. Šlitteris ir Valiukevičius. Pirmininku paskirtas gimnazijos mokytojas Slavėnas. Susirinkimo metu į klubo narius įsirašė 48 asmenys.

RASEINIŠKIAI ŠAULIAI SUSIRŪPINO UGNIAGESYBĄ

Balandžio mėn. 11 d. raseiniškiai šauliai įsteigė šaulių ugniagesių komandą. Į komandą jau įsirašė 19 vietos šaulių. Ugniagesių vadu paskirtas technikas Kuprys. Šauliai ugniagesiai kiekvieną sekmadienį intensyviai lavinasi. Filmuotojas K. Lukšys pažadėjo priešgaisrinės savaitės proga ugniagesių užsiėmimus nufilmuoti.

B. M.

NAUJAS BŪRYS PASIENY

Pervazninkai (Šakių apskr.). Pervazninkai yra didelis gražus kaimas, stovi prie Nemuno kranto, netoli Vokietijos pasienio. Neseniai čia įsisteigė šaulių būrys, į kurį įsirašė 40 šaulių, dauguma atsargos kariai. Būrys pasiryžęs daug dirbti kultūros ir karinio rengimo srityj. Reikia pažymėti, kad Kidulių valsčiaus jaunuomenėj šauliška idėja randa didelį pritarimą, yra net 5 šaulių būriai: Kidulių, Slavikų, Sudargo, Bunikių ir Pervazninkų. Seniausi iš jų Kidulių ir Slavikų būriai, įsisteigę nepriklausomybės kovų metais. Stipriausias ir turtingiausias Sudargo š. būrys.

MĖGSTA KARIŠKAJA LITERATŪRA

Sudargas (Šakių apskr.). Pagaliau ir ši tolimą užkampį pasiekė įdomios ir taip ilgai lauktos vyr. spaudos ir švietimo skyriaus išleistos knygos: „Laisvės Keliais“ ir „Tėvynės Sargyboje“. Šių knygų daug išplatino parvykę Velykų atostogų kariai, kurių daugumas parsivežė net po keletą egz. Jaunimas, ypač būsimieji kariai, šias knygas labai godžiai ir dideliu įdomumu skaito, nes iš jų patiria: kaip karys gyvena, ko jis mokosi, žodžiu, randa į visus tos rūšies klausimus atsakymus. Daugumas jaunuolių prašo savo kariuomenėj tarnaujančių draugų, kad šių knygų nupirktų, nes jų kaina mikroskopiškai maža, ir be to, pigi. Pageidautina daugiau tos rūšies knygų. Jos duos ne tik naudos, bet ir pakeis įkyrėjusius romanus.

GERBIA KARIUS

Sudargas (Šakių apskr.). Velykoms buvo parvykusių tėviškėn daug kariuomenėj tarnaujančių karių — sudargiečių. Sudargo gatvėse žaliavo daug žalių karių, kurie čia labai re-tai užklysta. Sudargo visuomenė, o ypatingai jaunuomenė, labai gerbia karius ir visur jiems rodė didelį prielankumą. Į surengtas įvairių organizacijų pramogas kariai buvo įleidžiami nemokamai. Tuo jiems buvo parodyta didelė pagarba ir prielankumas. Tai labai gražus ir kilnus pavyzdys, kaip galima pagerbti karius.

Stebint keletą metų iš eilės atostogaujančių karių elgesį ir išsilavinimą, džiugu pastebėti, kad kiekvienais metais kariai pasirodo vis drausmingesni ir kultūringai elgiasi. Šiemet neteko matyti nė vieno kario, kuris būtų išigėres, ar kitu blogu elgesiu žemintų kario vardą ir autoritetą. Savo gražiu drausmingu elgesiu jie kiekvieno lietuviu akyse įgijo simpatijų ir pasididžiavimo.

Toks gražus karių elgesys labai teigiamai veikia jaunuomenę, kuri nekantriai laukia šaukimo į kariuomenę.

A. Taut-das

ALYTAUS ŠAULIAI ATIDARĖ TEATRA

Balandžio 7 d. 20 val., po mėnesio intensyvaus pasirengimo, įvyko Alytaus šaulių teatro atidarymas pr. mokyklos rūmuose. Teatro atidaryme dalyvavo vietos aukštoji visuomenė ir inteligentai. Prisirinko pilna salė. Atidarant teatrą, žodį tarė rinktinės vadas kpt. J. Navikevičius, pažymėdamas darbo gausumą ir sunkumus teatro kūrimo darbe. Patiems reikėjo gamintis kostiumus, dekoracijas ir dirbti vaidinimo darbą. Vaidintojai keitėsi ir stoka tvirtų meninių pajėgų trukdė darbą. Tačiau, nežiūrėdami į įvairias kliūtis ir kelyj sutinkamus sunkumus, teatro kūrimo iniciatoriai įgyvendino savo užsimojimus. Teatro uždavinys tenkinti vietos visuomenę, rengiant geresnius vaidinimus.

Buvo vaidinama P. Vaičiūno „Tuščios pastangos“ — 4-rių veiksmy komedija. Vaidintojai, rimtai pasirengę šiam darbui, publikai darė gražaus įspūdžio ir pasigėrėjimo naujais laimėjimais. Režisavo, vadovavo dekoracijų ir kostiumų gaminimui T. I. Zavistanavičiene-Šimonytė. Kostiumai ir dekoracijos kainuoja per 500 litų.

Balandžio 8 d. buvo pakartojimas. Vaidinimą publika palydėjo ilgu delnų plojimu.

Jonas S-kas

ESTU-LENKŲ ORO SUSISIEKIMAS

Balandžio 16 d. atnaujintas susisiekimasis lėktuvais Varšuvos — Vilniaus — Rygos — Talino linijoje, kuris buvo žiemos metu nutrauktas.

Lėktuvai skrenda 3 kart per savaitę, kelionė iš Varšuvos į Taliną trunka arti 9 val., į Rygą arti 6½ val.

Talinas surištas oro susisiekimui linija su Suomijos sostine — Helsinkiu.

NAUJAS LENKŲ ŠAULIŲ VADAS

Buvęs Lenkijos šaulių sąjungos v-kas pplk. Rusin'as paskirtas 12 pėst. pulko vado padėjėju. Į jo vietą atvyko pplk. M. Frydrych'as. Naujas šaulių vadas gimęs 1897 m. Nuo 1912 m. dirbo skautų organizacijose. 1914 m. įstojo savanoriu į legijonus ir dalyvavo d. kare savanoriu — eiliniu, vėliau pakeltas į puskarininkius. 1917 m. baigė karo mokyklą. 1918 m. slapta dirbęs P. O. W. organizacijos eilėse Lomžos rajone. Lenkų-rusų karą praleidęs 33 pėst. pulke kuopos ir bataliono vado pareigose. Sužeistas 1915 m. ir 1920 m.

Karui pasibaigus, vadovavo 33 pėst. pulko batalionui, buvo ūkio v-ku 30 pėst. pulke, 18 pėst. pulko vado padėjėju ir pagaliau Gardino apygardos fizinio auklėjimo ir kariško parengimo valdybos v-ku. Turi daug kryžių už narsumą ir pasižymėjimus kautynėse.

LENKŲ SKLANDYTUVININKAI

Prie visų 10 Lenkijos aeroklubų įsteigti sklandytuvų skyriai. Sklandytuvininkų priskaitoma iki 1200 žm.

Pr. metais sklandytuvai buvo pasikėlę į orą daugiau kaip 25.000 kartų, išbuvo ore arti 968 val. Diplomus gavo 545 sklandytuvininkai ir 140 — pirmosios rūšies diplomus. Aeroklubų skyriai turi arti 100 sklandytuvų.

Neseniai Lenkijoje įsteigti dar 3 sklandytuvininkų centrai, prie 2-jų bus įsteigtos ir mokyklos.

Lenkų sklandytuvininkų rekordai: ilgumas — 11 val. 58 min. (Młynarski's), aukštumo — 1650 m (Łukasewicz'ius).

NAUJI LĒKTUVAI

Prancūzų firma Anrio pastatė naujo tipo naikintuvą H—131. Motoras naikintuvo Gnou-Ron Mistral-K-9.

Lėktuvas pastatytas specialiai rungtynėms Mišpėno taurei laimėti.

Pats naikintuvas yra monoplanas (viensparnis). Konstrukcija mišri: sparnų dalys (lonžeronai ir nerviūros) medinės, liemuo plieninis. Ratai, pakilus nuo žemės, ištraukia į naikintuvo liemenį. Motoras oru šaldomas, 9 cilindrių, 600 arklio jėgų aukštumoje 4000 metrų. Propeleris metalinis trijų menčių. Naikintuvas H—131 ginkluotas dviem kulkosvaidžiais. Kiekvienas kulkosvaidis gali paimti po 300 šovinių.

Visas naikintuvas pilnu įkrovimu sveria 1600 kg. Aukštumoje 4000 metrų gali lėkti greičiu 430 km per valandą. Per

6,5 minutės pakyla 4000 m, per 10,5 minutės pakyla 6000 m. Naikintuvo lubos H—131 10,500 m.

PATRANKOS LĒKTUVUOSE

Paskiausiai yra bandoma lėktuvus apginkluoti 20—40 mm patrankėlėmis.

Anglai 37 mm patrankėlę turi pastatę savo trimotorinių hidroplanų „Perz“ priešakinėse sėdynėse. Toks patrankėlių pastatymas turi daug netobulumų.

Prancūzai bando ginkluoti 20 mm patrankėlėmis savo naikintuvus. Naikintuvų patrankėlė turi būti nejudomai įtaisyta ir šaudyti lėkimo kryptyje. Tam tikslui yra konstruojami motorai taip, kad pati patrankėlė būtų visai pritvirtinta prie motoro ir galėtų šaudyti per propelerio centrą.

Toks motoras-patranka yra firmos „Farman“. Motoras „Farman“ yra V formos, apversto tipo. Patrankėlė pritvirtinta prie viršutinės motoro dalies. Šauda per centrą propelerio.

Motorai-patrankos „Farman“ statomi yra į tos pačios firmos naikintuvus „Farman“.

Į motorus-patrankas „Farman“ yra panašūs motorai-patrankos „Ispano“.

PARAŠIUTŲ FABRIKAS SUOMIJOJ

Suomiai pastatė Helsinkio mieste pirmąją parašiutų fabriką „Suomalainen R. A. K. Laskuvarno Osakeitio“, kuri jau pradėjo dirbti parašius. „Krasnaja Zvezda“ rašo, kad naujas fabrikas gamins čekoslovakų tipo „R. A. K.“ parašius.

KAIP BUS ŠVENČIAMA MOTINOS DIENA!

Lietuvos Motinos Diena švenčiama pirmą gegužės mėn. sekmadienį, šiemet gegužės mėn. 6 dieną.

1) Kiekvienos šeimos vaikai (maži ir suaugę), Motinos Dienai atėjus, stengiasi savo motiną gražiai pagerbti, suteikti jai kuo daugiausia malonumų (sveikinimais, dovanėlėmis, patarnavimais ir panašiai).

2) Vaikai, gyvenę ne savo šeimose, pasirūpina tą dieną savo motiną aplankyti ir ją pagerbti; negali aplankyti, parašo laiškų, pasiunčia dovanėlių ir t. t.

3) Mirusių motinų kapai tą dieną aplankomi ir papuošiami.

4) Mokyklos ir organizacijos iškilmingai mini Motinos Dieną, ruošia specialias paskaitas, daro vargstančioms motinoms rinkliavas, lanko, guodžia ir šelpia neturtingas ir sergančias motinas, ruošia joms pramogėlių ir t. t.

5) Tos dienos spauda pavedama Motinos Dienos reikalams; radio, kinematografai, teatrai parengia Motinos Dienai pritaikintą programą.

6) Bažnyčiose tą dieną meldžiamasi už mirusias motinas, sakomi specialūs pamokslai ir t. t.

UKMERGĖS AMATININKŲ EKSPONATAI SPORŪTOS PARODOJE

Sporūtos parodą rengiant, buvo kviečiami ir amatininkai aktingai dalyvauti ir padirbėti Sporūtos naudai. Mokiniai pagamino keletą eksponatų iš kurių vienas buvo gana puikiai padirbtas, būtent, J. Šalaviejaus „Sklandytuvas“, kuris labai suįdomino žiūrovus. Premijų skirstyme J. Šalaviejus gavo piniginę dovaną 10 lt. sumos ir I laipsnio diplomą.

PER MOKYKLA GAUNAME LAIKRAŠČIUS

Ukmergės amatų mokyklos vedėjas jau treči metai, kai leidžia mokiniams išsirašyti kokį nors laikraštį. Prenumeratą atskaito metų gale iš uždarbio. Mokiniai su noru išsirašo įvairiausių laikraščių, tik mažai kažin kodėl šiemet jie domisi „Kariu“, kurio į mokyklą pareina vos keletas numerių.

Mums, moksleiviams, kuo daugiausia reikėtų skaityti ir platinti „Kari“, nes „Karys“ mus vedą į gražią ateitį.

Simas

12.000 PRAHOS VAIKŲ AUGINS GĒLĖS

Šiais metais pavasarį 12.000 besimokančių vaikų Prahoj buvo išdalytos visokios gėlės, pasodintos vazonėliuose. Vaikai pasižadėjo prižiūrėti gėles ir paskum parodyti mokytojams, kaip jos išaugo ir sužydė.

Tuo būdu čekoslovakų vaikuose norima įdiegti gėlių ir augalų pamėgimas. (Ceps).

Kaip naujokas Simas Ropė baigė mokomąją kuopą

(Ištrauka iš jo tarnybos eigos)

1. Ištrauka:

Pirmoji diena pulke.
Nepažinęs karo mokslo,
Galvą susiėmęs spokso...
Ropė krečia šiurpuliai —
Kas gi laukia jo čionai?..

Viskas jam keistai čia matos,
Paslaptys jo kojas krato.
Karo mokslo slėpiniai
Simui rodėsi klaikiai.

2. Ištrauka:

A, B, C... statutas
A, B, C statuto trūsas
Ateičiai naudingas būsiąs, —
Taip jam sakė jo vadai
Mokslo bėgyje dažnai.

Dirbo Ropė atsidėjęs,
Jį kasdieną nagrinėjo,
O po mėnesių šešių
Kas tik rašoma — aišku!..

3. Ištrauka:

1, 2, 3... statutas
Matematika taipogi
Nevisai aiški išrodė,
Studijavo iš šaknų
Bėgyj mėnesių šešių.

O dabar jau Ropė Simas
Spresti uždavinius imas:
Ką ten nori mus „Karys“ —
Duotas jo uždavinys.

4. Ištrauka:

Devynios galybės statutų
Kariška drausmė, sargybos
Išgvildentos tos tarnybos.
Jam aiški vidaus tvarka.
Ir visoki santvarka.

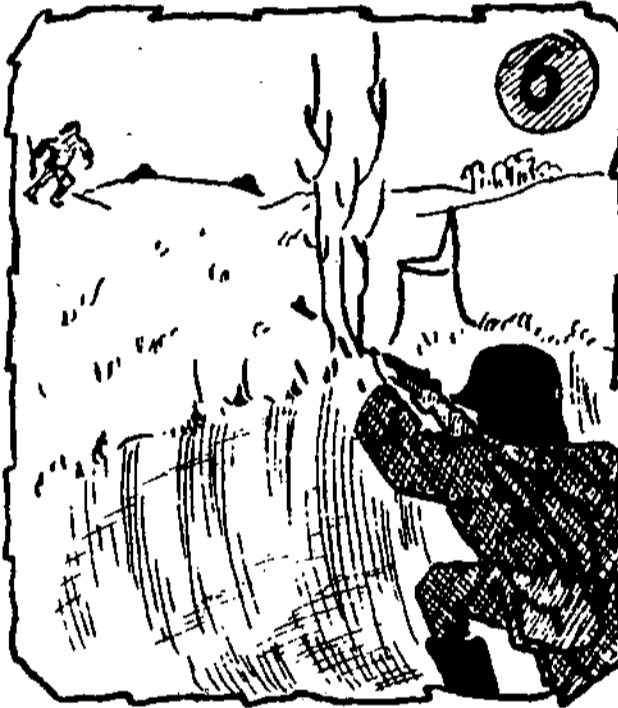
Mato viską šitas vyras,
Kas paragrafuose yra;
Aiškina dabar kitiems,
Nesuprantantiems —
„akliems“.

5. Ištrauka:

Ginklų mokslas
Ginklo supratimo menas,
Tai dalykas buvo vienas,
Kurs tamsiausias iš visų
Jam išrodė iš pradžių.

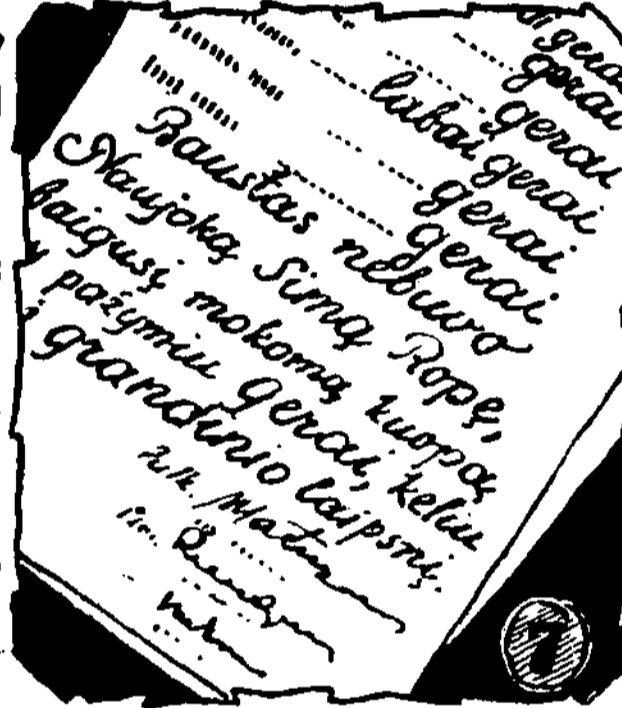
Bet kuopoj jis išgvildeno
Ne tik šautuvą, Madzeną
Brno, švarzlose ir kitus
Ir šaudybos statutus.

6. Ištrauka:

Kautynių lauko menas
Viskas jam aišku patapo:
Kas puolimas, kas ataka
Ir be vargo Ropė čia
Puola priešą paslapčia.

Priešą — taikinį ant sargo
Ropė tupdo jau be vargo
Ir, žiūrėk, jau taikinys,
Kaip kopūstas tuoj nukris.

7. Ištrauka:

Iš egzaminų komisijos posėdžio
Štai egzaminų ir lapas,
Ropės laipsniai puikūs matos
Išdavos visur „gerai“,
O kai kur net dar „labai...“.

Už jo darbą tik sėkmingą
Skiria dovaną teisingą:
Čia grądinį duoda jam,
Kaipo mokiniui geram.

8. Ištrauka:

Laipsnio krikštas
Džiaugsmo kupina jo siela
Tuština alaus bokalą.
Juk po darbo tiek smarkaus
Leidžiama išmest alaus.

O draugai jo nusiminę
Tuština vandens stiklinę.
Atsiliko jie toli
Moksle Ropės aplenkti.

Bernst

Kas klausia — tas neklysta

„Kuprinės pabirų“ skyriaus redaktorius gavo visą eilę klausimų į kuriuos šį kartą mielai atsako, bet ateity pataria neklaust.

— o —

Kl. Naktimis dažnai sapnuoju, kad atlieku didelius manevus. Kas daryti, kad tokie sapnai nesikartotų?

Ats. Sažiningai manevruok, tai naktį ne tik manevrų, bet ir jokių sapnų nesapnuosi.

Kl. Turiu šautuvą su išrūdijusiu vamzdžiu. Negaliu sugalvoti, kaip su juo pasielgt, todėl nutariau klausti jūsų.

Ats. Daug negalvojęs imk kasdien gerai valyti, nes, priešingai, gali tekti galvoti ten, kur visi vieną galvoja, t. y. kaip greičiau išeiti.

Kl. Girdėjau, kad kai rankos niežti, tai gausiu pinigų. Ar tiesa?

Ats. Kai rankos niežti, tai sakoma,

kad rengiamasi nusikalstamam darbui. Taigi, greičiausiai tamsta gausi valandų, o ne pinigų.

Kl. Kai sužinojau, kad „pėstininkija — ginklų karalienė“, tai nutariau iš gusarų pereiti į pėstininkus. Kur šiuo reikalu kreiptis?

Ats. Taip, pėstininkija — ginklų karalienė, bet kitos ginklų rūšys yra pirmos eilės jos giminės. Argi negarbinga būti karalienės giminaičiu?!

Kl. Pirmą balandžio gavau atviruką, kurio kitoj pusėj buvo parašyta: „Simulianto rankose šautuvas verkia“! Įtariu vieną iš mūsų skyriaus. Ar galiu įskusti, kad jį ištardytų?

Ats. Jeigu nė karto nesumuliuavai, tai gali įskusti. Bet vis dėlto šį žingsnį patariam daryti atsargiai, nes jį išteisinus visa kuopa žinos, kad esi simuliantas, o dabar tik jis vienas.

Vladas

PATARĖ

— Žinai, Jonai, įkrito man į akis toji Marytė, patark kas daryti?

— Chm! Vien ką galiu patart, tai nueik, kiek galima greičiau, pas gydytoją, kad išimtum, nes kitaip gali gauti akies uždegimą.

A. Kardelis

GERIAUSIAI DAINUOJA

Trys eiliniai kalbasi tarp savęs.

— Kai mūsų kuopa dainuoja, tai net visa apylinkė užia, — sako pirmasis.

— O mūsų kuopa kai dainuoja, tai net už penkių kilometrų girdėtis, — atsiliepė antras.

— Niekai, — sako trečias, — mano dėdė kai dainuoja, tai už 500 km girdėtis.

— Negali būti, — nesutinka pirmieji.

— O kaip gi. Ir vakar girdėjau, kaip jis per radio dainavo...

J. Yla

Naujieji leidiniai

FIZIŠKAS AUKLĖJIMAS I Nr.

Rašo: Vytautas Augustauskas — Naujuoju kūno kultūros kelių; Vladas—Kviklys—Kūno kult. darbo plotmė tautinėje talkoje; Algirdas Vokietaitis — Dėl kūno mankštos sąvokų; Karolis Dineika — Sporūtos žaidimai; Honorata Ivanaušienė — Decroly mokykla; K. Steponaitytė — Kelios vaikiškos dainelės su atitinkamais judesiais; L. Grybauskas — Mankštinkimės; Petras Babickas — Mūsų pajūry; Gaulhofer ir Streicher — Gimnastikos medžiaga ir jos dėstymas; L. Mirskis ir V. Petronis — Dėl pradžios mokyklų sporto programos; V. Kviklys — Kūno kultūros klausimai pradžios mokyklų mokytojų konferencijose; A. Vabalas — Darbai ir planai (Pasikalbėjimai su sporto sąjungų pirmininkais).

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA II t. XI ŠASIUVINIS

Aiškinami žodžiai nuo *Baringo* ežeras ligi *Barzda* (1281 — 1408 pusl.). Su šiuo šasiuviniu siunčiamas ryškus spalvotas Alytaus apskr. žemėlapis, kuriuo pakeičiamas mažiau vykęs anksčiau įdėtas I-jam tome.

PETRAS BABICKAS. ŽMOGAUS REMONTAS. II temų knyga. Kaunas, 1934 metai. Išleido Une Baye Graičiūnienė. 144 puslapiai.

Šioje Petro Babicko knygoje yra eilėraščių, kuriuos tikrai negalima laikyti poezija, nes nėra juose poezijos ypatumų: nei formos, nei turinio požiūriu. Tačiau joje yra nemažas skaičius eilėraščių arba eilėraščiuose įsiterpusių eilučių, kuriuos neprašomos liudija, kad jas kūrė poetas, kad jos gimė iš poeto sielos. Taigi, nors Petras Babickas kukliai laikosi ir nesiskelbia esąs Dievo įkvėptas poetas, tačiau savo eilėraščiais jis mums patvirtina, kad jis poetas. Ar visiems jis patiks savo poezija, ar visi ji supras taip, kaip poetas kad norėtų, — čia jau kitas klausimas. Petras Babickas yra savotiškas kūrėjas — maištininkas, tačiau ne toks kaip Boruta ar kiti, kurie perdėm šaukiasi vėtrų, o nieko iš to nesitiki, net patys nebetiki savo kūryba. Jis maištininkas praktikas, gyvenimiškas. Savo kūryboje skelbia tai, kas iš tikrųjų nelaukiant reikia remontuoti, taisyti. Šiandien mes tikrai turime rimtai save remontuoti, kad nereiktų kitiems to daryti, o tada mums bus tikrai skaudu, tada jau mes patys sau nedovanosime ir sakysime: „Gaila, neklausėme Petro“.

Poetas trokšta, ir tas jo troškimas nuoširdus, kad mes, žmonės, būtume tikrais žmonėmis, ne menkystomis (Žmogaus remontas — 9 pusl.). Tiesa, tolygūs troškimai mums ne naujiena: Vydūnas seniai tai skelbia, tačiau P. B. tą patį dainuoja savotiškai, pasakysiu, babickiškai.

„Igriso mums išsigimėlių dejavimai, mes laukiam iš jų darbų: igriso mums jų griovimas, mes laukiame, ką jie pastatys“ (Pagonio malda — 23 pusl.). Šios eilutės mūsų laikams charakteringos. Ir poetas, nieko nepaisydamas, niekam nepataikaudamas, drožia tiesą. Žinokitės sau: norite būti asilais, tai aš jus nevadinsiu kvapiomis gėlėmis ar tvirtais ažuolais.

Petras Babickas yra moderniškasis poetas, su poezijos rašymo taisyklėmis kai kur jis nesiskaito. Ir tat jam, kaip Petru Babickui, tinka, rodos, kad taip ir reikia. Tačiau vietomis tas jo moderniškumas atrodo nenatūralus, dirbtinis. Todėl tas jo *perdaug* drąsus rašymas, kai kurios mintys skaitytojui gali atrodyti juokingos, menkavertės, tik tušti šūkavimai. Tačiau kas poetą pažįsta gyvenime, o ne iš raštų, tas apie jo eilėraščius kitaip galvos, tas jo kūrybą supras teisingiau. Petras Babickas šia savo knyga pasirodė tikras patriotas, tik tą jo patriotizmą reikia suprasti teisingai, nes kitaip išeis visiškai atvirkščiai. Apskritai, ši Petro Babicko knyga skaitytojui daro įspūdžio, jog autorius yra giliai susijęs su mūsų gyvenimu, mato ir sielojasi dėl kiekvieno žmogaus daromų kvailybių, nori, kad žmogus visada budėtų ir savęs neapleistų — visad ir visur remontuotų, nes gyvenimas žmogų kasdien gali gadinti, vadinasi, savotiškas remontas būtinas. Ši knyga, kaip literatūros kūrinys, ypatingų vertybių neturi, tačiau skaityti kiekvienam įdomi ir naudinga. Ir jei Petras Babickas tuos savo eilėraščius būtų dar gerai „perkratęs“, tai jie būtų tikrai meniški ir nemaža reikšmės turėtų mūsų literatūroje.

A. Mušinskas

BROLIŲ TOMDYKŲ DIDMIESČIO SIMFONIJA. Romanas I. Kaunas, 1934 m. 126 pusl. Kaina — Lt. 2,50.

Didmiesčio simfonija tai miesčioniškojo jaunimo dabartinis gyvenimas, gyvenimas Amerikoje.

Kultūriniai veiksniai kuria gyvenimo sąlygas. Vienas iš paskutinių mokslo laimėjimų davė Br. Tomdikams medžiagos romano pradžiai. — Išrasta garsinė filma, priverčia New Yorko kino savininką Tinkerį atleisti orkestrą, įtaisius tonfilmos aparatus. Šeši muzikantai prisideda prie septintojo milijono Amerikos bedarbių. Bet jie nenustoja vilties gauti darbo. Po kiek laiko vienai orkestrantei Dollijai pavyko įstoti „Užburto žvaigždyno“ bare gerla, kur ji staiga virsta garsia žvaigžde, nes baro savininkas Senversas remia jos talentą, kad ją prisiviliotų. Čia prasideda intrigos kryžkeliai, ties kuriais atsiduria Dollijos, Senverso, Edvardo ir Anitos vardai. Dollija myli orkestro bendradarbį Edvardą ir nuo Senverso nebėga tik tol, kol jo parama jai bus reikalinga užsidirbti pragyvenimui. Senversas, per savo baro gerlą Anitą, Dollijos draugę mylinčią Edvardą, bet jo nemylimą, stengiasi išardyti Dollijos ir Edvardo meilę. Anita, kerštaudama ir Senverso pažadų viliojama, Edvardui Dolliją išprovokuoja. Toks šios dalies turinys.

Apie romano kompoziciją ir intrigos plėtojimą, neturint antrosios dalies, būtų ankstoka kalbėti. Tenka sakyti, kad darbas nusisekė. Skaityti nesunkus. Stilius sklandus, priemenas senesnės kartos rašytojus.

BR. TOMDYKŲ AUGUSTAVO MIŠKŲ PRAKEIKIMAS.

Romanas. Kaunas, 1934 m. 94 pusl. Kaina — Lt. 2,—

Jei apie pirmąjį Tomdykų romaną galima gerai atsiliepti, tai apie šitą — jokių būdu. O mums reikalingesnė šitokia dailioji literatūra. Idėja — lietuvių partizanų veiksmi Augustavo giriose šaukiasi plunksnos. Tačiau, likę gyvi iš tų partizanų, perskaite Tomdykų darbą, tik nusišypsos. Romanu, nors ir epizodiniu, jo pavadinti negalima, nes čia daug svarbiausių epizodų nėra, o nereikalingo balasto maišosi.

Skaitydamas gauni įspūdžio, jog autoriai pasidaliję rašė ir neišlyginę išsiuntė spaustuvėn. Tuoju, pirmuose puslapiuose, norima įkalbėti skaitytojui kažkoki baimė, kuri dirbtinė ir nereikalinga. Toliau, matai lenkų šnipą Alfredą, virtusį Jurgiu ir vadovaujantį Augustavo giriose lietuviams partizanams. Kaip iš šnipo virto idealistas lietuvis — nematyti.

Apie kautynes autoriai, matyt, nieko nenusimano. Lenkai, kurių buvo „apie tūkstantį nuo kojų iki dantų prašmatniai ginkluotų vyrų“, kurie „buvo užvertę visus krūmus kulkosvaizdžiais ir net išsirausę apkasus“, atvykusius „kelis šimtus mūsų“ puolė „baisia ugnimi iš visų pusių“. Ir po to tik pasako, jog menkai ginkluoti mūsų nugalėjo. Tokį narsumą tai tik vaikai gali vaizduoti! Buvo faktų, kad vienam mūsų šniperiui teko stoti prieš dešimtį priešų, bet čia laimėjimą lėmė ne tokios aplinkybės.

Apie šnipus tiek pat žinių teturima. Sumaniausias šnipas Alfredas po dviejų savaitių šnipinėjimo taip praneša: „Vilniaus krašto lietuvių partizanai yra pasiryžę iki paskutinio kraujo lašo kovoti su lenkais“... Kas čia per paslaptis! Tai kiekvieno kario šūkis!

T. A.

Aukos Vytauto Didž. muziejaus statybai

— Lietuvos taisyklingos medžioklės ir žūklės draugijos Kauno skyriaus valdyba, vietoje vainiko ant a. a. ats. plk. V. Petrausko kapo, paaukojo Vytauto Didžiojo muziejaus statybai 150 litų.

— Lietuvos taisyklingos medžioklės ir žūklės draugijos centro valdyba, vietoje vainiko ant a. a. ats. pulk. lt. V. Petrausko kapo, paaukojo Vytauto Didžiojo muziejaus statybai 50 litų.

— Vidaus reikalų ministeris leido išimties keliu šiais metais rengti daiktines loterijas tiems Vytauto Didžiojo komiteto skyriams, kurie tokių loterijų nesuspėjo surengti pr. metais. Skyriai, rengdami tokias loterijas, turės atlikti formalumus pas savo apskrities viršininką, kaip komiteto 1933 m. sausio mėn. 27 d. aplinkrašty Nr. 59 nurodyta.

— Vilniui Vaduoti Sąjungos plačiųjų geležinkelių tarnautojų ir darbininkų skyrius kontakte su Šančių V. D. komiteto skyriumi surengė vakarą. Vakaras davė 102 litų pelno, kurį paaukojo Vytauto Didž. muziejaus statybos reikalam.

— Kauno geležinkelių ugniagesių draugijos iškilmingame posėdy Vytauto D. Komiteto Šančių skyriaus pirmininkas įteikė šiai draugijai už V. D. muziejaus statybai paaukutus vakaro ir koncerto pelnus Vytauto Didžiojo Fondo šelpėjų ir rėmėjų diplomus-pažymėjimus.

Pranešimai

ŠAUDYMO PIRMENYBIŲ KAI KURIE PAKEITIMAI

„Kario“ Nr. 13 pusl. 259 paskelbtų šaudymo iš pistoletų rungtynių Lietuvos pirmenybėms laimėti sąlygos iš dalies pakeistos, būtent: visi išregistravę šaudymo dalyviai suskirstomi į dvi grupes ir šaudys paskirai iš 7,65 ir 9 mm kalibro pistoletų.

Kitos sąlygos lieka tos pačios, tik šaudantiems iš 7,65 mm kalibro pistoletų atstumas nustatomas 20 metrų.

Be to, leidžiama tam pačiam dalyviui dalyvauti abiejų grupių šaudyme ir abiejų grupių nugalėtojams bus įteikta po pereinamąją dovaną.

PAPIGINTOS BIBLIOGRAFIJOS ŽINIOS

Švietimo ministerija atpigino Bibliografijos žinių prenumeratą. Dabar metams kainos 3 lt.

Redakcijos atsakymai

Z. Geršvai. „Medžioklė Amuro miškuose“ nedėsime. Nekarškas ir nelietuviškas vaizdelis. Mums tokie netinka.

Šaltoliui. Kiekvieną kartą siunčiant rašinius, greta slapyvardžio, reikia pasirašyti ir tikroji pavardė ir adresas. Galėtų nepasirašyti tik tokie, kurių slapyvardis jau plačiai žinomas ir seniai juo naudojasi.

J. Mažrimui. Už honorarą išrašytas Tamstos nurodytu adresu „M. R.“ nuo balandžio iki metų galo.

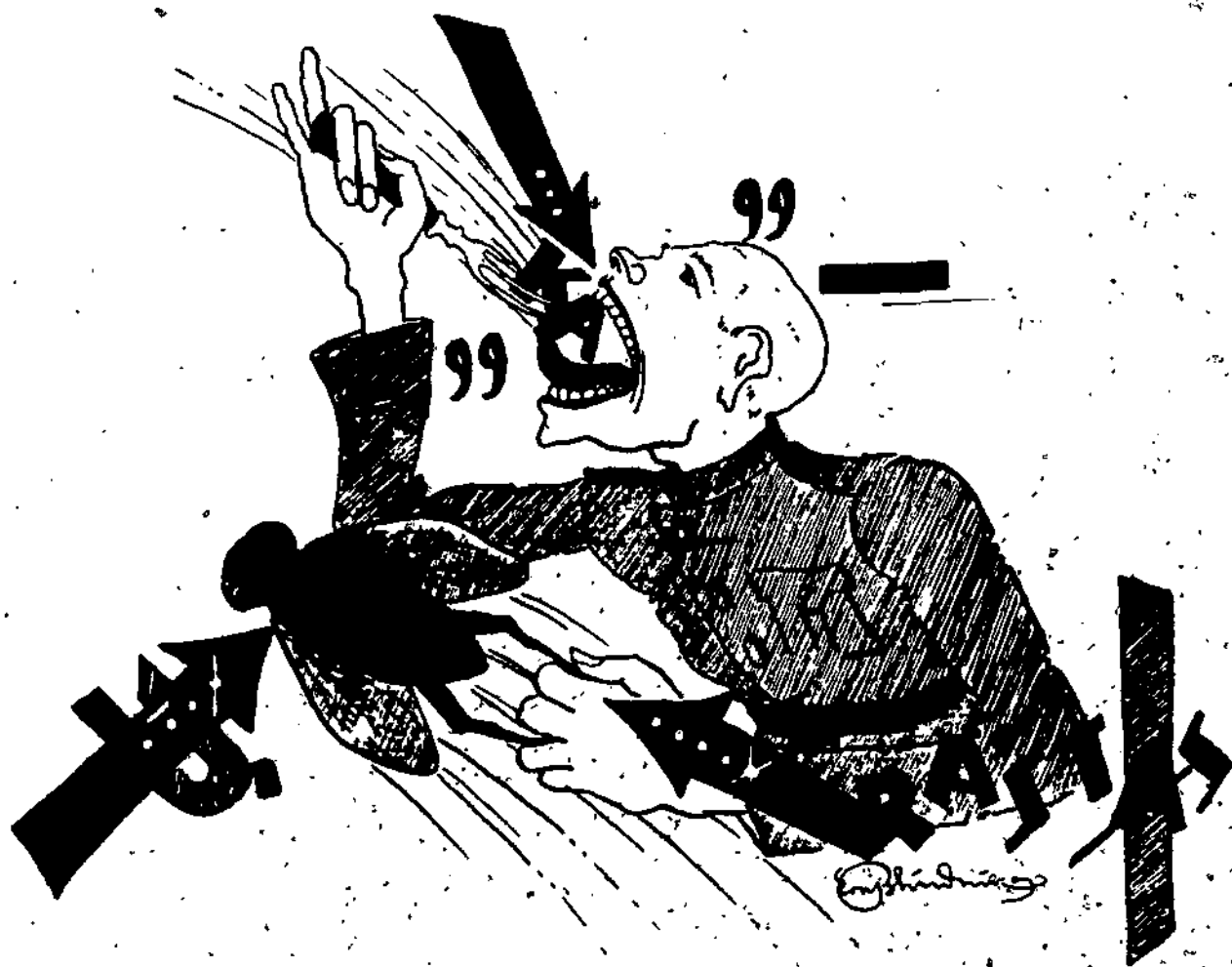
J. A. Misiūnui. Tamstai honoraro susidarė jau 11 lt.

Laurynui Valančiui. Už honorarą išrašytas „Karys“ Tamstos nurodytu adresu visiems 1934 m. Be to, pasiųstos knygelės: 1 egz. „Laisvės keliais“ ir 2 egz. „Tėvynės sargyboje“.

J. Sirgedui. Už honorarą pasiuntėme „Laisvės keliais“ ir „Tėvynės Sargyboje“. Daugiau honoraro dar nesusidarė.

Galvosūkis 16 nr.

(Vert. 1 tšk.).

Išpėkite, ką reiškia.

Galvosūkio 14 nr. sprendimas

Staciai: 1) arai, 3) manta, 4) tona, 5) kaukė, 6) ta, 7) kas, 8) škyrininkas, 9) Kola, 11) sąsiauris, 16) ar, 19) rutulys, 20) Ezelis, 26) aš.

Gulščiai: 2) armota, 7) kasininkas, 10) skydas, 12) anoš, 14) Inas, 15) anga, 17) ten, 18) sirena, 21) re, 22) butelis, 23) arka, 24) Iliada, 25) Stasys.

Gerai išsprendė: 1) Vilniaus gelė (K.); 2) gr. V. Raila (ryš. b.); 3) v. s. p. M. Skukauskas (1 gus. p.); 4) v. p. Gudžiūnas (KPM); 5) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 6) eil. J. Petrauskas (k. av.); 7) j. p. Št. Bačianskas (KPM); 8) v. p. J. Freibys (KPM); 9) J. Segalsonas (K.); 10) Br. Mor-

keliūnas (A.); 11) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 12) gr. A. Vasiliauskas (4 p.p.); 13) j. s. p. J. Davailis (1 p.p.); 14) v. p. V. Radavičius (ryš. b.); 15) Alf. Šutiny (K.); 16) J. Gajauskas (K.); 17) D. Gurvičius (K.); 18) eil. Č. Malinauskas (K. av.); 19) Klm. Jūra (K. av.); 20) B. Jungmeisteris (K.); 21) eil. A. Gudelis.

Patenkinamai išsprendė ir gauna tik po 1 tašką: 1) J. Tysliava (K.); 2) L. Briedis (V. š.); 3) eil. V. Griauzdė, 4) gr. V. Rimeika (7 p. p.); 5) J. Pupkevičius (K.); 6) v. p. A. Šukys (7 p. p.).

Šiame rate laimėjo pirmąją vietą „Vilniaus gelė“ ir Jurgis Tysliava. Abu iš Kauno. Dovanos bus paskelbtos kitame numery.

Pažymėjimas: Kauniškiai sprendimus turi atsiųsti anksčiau, negu paskutinės dienos, kada sprendimai jau parengti spaudai. Sprendimai rengiami spaudai antradienio rytą („Karys“ išeina ketvirtadieniais), todėl vėliau gautus nebeįskaitysime. Išimtis gali būti taikoma tik provincijos sprendėjms ir tai, jeigu gaunama iki ketvirtadienio ryto.

Kas turėtų pilną 1923 m. „Kario“ komplektą

ir sutiktų jį perleisti, prašome pranešti „Kario“ redakcijai nurodant perleidimo sąlygas.

Geriausia dovana

TĖVYNĖS SARGYBOJE

58 pusl.
Kaina 40 ct.

Kariams, šauklams ir moksleiviams 25 ct.

LAISVĖS KELIAIS

224 pusl.
Kaina 80 ct.

Kariams, šauklams ir moksleiviams 35 ct.

Gražios, naudingos, idomos ir pigios
knygos
Skubėkite jų įsigyti!

Galima jų pirkti:

Vyr. št. spaudos ir švietimo skyriuje
(Kaunas, Nepriklausomybės aikštė)
ir visose karių krautuvėse

Išsirašant paštu, dar reikia pridėti 5 ct.
pirmajai ir 20 ct. antrajai knyguteli atsiųsti